

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

LVII

Gruodis — December 13, 1972 Nr. 95

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

NUOLAIIDŲ KELIU

MUENCHENAS TIK PAŽADINO HITLERIUI APETITĄ, BET....

Pašnekesiai Helsinkyje apie Europos Saugumo Konferenciją yra beabejojio didelis sovietų laimėjimas. Mat, toji konferencija bus daugiau ar mažiau formalus po karo Europoje susidariusios padėties -- status quo -- pripažinimas, o kaip tik tai ir buvo svarbiausias sovietų diplomatijos nuo 1954 metų uždavinys.

Formaliam status quo pripažinimui priešinosi Trumano, Eisenhowerio ir Kennedy administracijos. Likimo ironija norėjo, kad dėl to derėtusi

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

kaip tik Nixono, kuris savo politinę karjerą pradėjo kaip aršus antikomunistas, administracija. Galima tačiau kartu teigti, kad panašios politikos laikytusi ir kitokių ideologinių pažiūrų prezidentas.

Mat, metams bėgant pripažinimas ar nepripažinimas nustoja praktiškos reikšmės, jei dėl status quo pakeitimo niekas nenori kovoti. Stebint nūdienės nuotaikas Vakaruose, šiandien net sun

ku būtų smerkti Chamberlainą ir Daladier už Muencheno susitarimą su Hitleriu dėl Čekoslovakijos. Ką gi kito jie galėjo padaryti, kariauti jų negalėjo?!

Tiesa, ši kartą šalia Saugumo Konferencijos Ženevoje atskirai turėtų dar vykti pašnekesiai apie išbalansuotą švėtimų kariuomenių iš Europos atitraukimą: MBFR (mutual and balanced force reductions), kurių tikslas būtų sumažinti amerikiečių ir sovietų kariuomenes Europoje. Teoriškai, sovietų kariuomenės atitraukimas ar net sumažinimas padidintų Rytų Vokietijos, Čekoslovakijos, Lenkijos bei Vengrijos nepriklausomumą ir dėl tos pačios priežasties sovietai nėra linkę tai padaryti platesniu mastu. Ir kam jiems nusileisti, jei Amerikoje reikalavimai atšaukti savo kariuomenę iš Europos ir taip didėja? Jei tai pati Amerika praktiškai jau panaikino karaviavimo prievolę ir pereina prie savanorių kariuomenės, kurios išlaidos daugiausia kainuoja ir tuo pačiu noras ją atšaukti iš Vokietijos dar labiau padidės? Pagaliau ir pati Vakarų Vokietija planuoja sumažinti savo pačios kariuomenę 25%.

Visa tai veda prie minties, kad sovietams nebūna labai sunku priversti prie Muencheno susitarimo pakartojimo. Tas susitarimas, atmintina, nesuvaržė Hitlerio apetito, bet tik daugiau pažadino. Jis ne tik atsiėmė Sudentų kraštą, bet ir paglemžė visą Čekoslovakiją. Jei sovietai laikytųsi to paties pavyzdžio, mes turėtume laukti iš jų naujos iniciatyvos 'Pax sovietica' praplėtimui. Pagal Hitlerio galvosėnos pavyzdį, stabilizavę savo Vakarų frontą, sovietai turėtų savo dėmesį atkreipti susitvarkymui su Kinija, kurios pasienyje

Buvusio Vilties Draugijos pirmininko a.a. dr. Vlodo Ramanausko sūnus Jurgis įteikia 500 dol. čekį Vilties Draugijos pirmininkui Aleksui Laikūnui. Nuotraukoje iš kairės: dr. J. Skrinška, a.a. dr. V. Ramanausko Atminimo Fondo tvarkytojas, velionies sūnus Jurgis Ramanauskas ir Vilties draugijos pirmininkas Aleksas Laikūnas.

GRAŽIAI PAVYKĖS SPAUDOS VAKARAS BOSTONE

Dirvai paremti suaukota 250 dol.

Š. m. lapkričio 18 dieną Bostone, Tautinės S-gos namuose įvyko ALT S-gos Bostono skyriaus surengtas Spaudos Vakaras tikslu atkreipti lietuvių dėmesį į būtiną aktyviau remti lietuvių spaudą.

Parengimą atidarė skyriaus pirmininkas J. Dačys, pristatydamas šio vakaro pagrindinius veikėjus — aktorius Vitalį Zukauską ir rašytoją Stasį Santvarą.

Vakaras gražiai praėjo, gausiai dalyvaujant Bostono visuomenei ir svečiams iš Worcesterio, Brocktono ir net iš Providence. Spaudos vakarui vadovavo rašytojas S. Santvaras, kuris savo gražioje kalboje nušvietė spausdinto žodžio istoriją nuo Gutenbergo laikų iki šių dienų, apibūdindamas jo reikšmę tautų kultūrai ir pažangai vystytis.

Didelė žala buvo padaryta Lietuvių Tautai uždraudus jos spaudą po antrojo Lietuvos-Lenkijos sukilimo 1863 metais iki jos atgavimo 1904 m.

Kalbėdamas apie dabartinę lietuvių spaudą jis pažymėjo, kad Okupuotoj Lietuvoj visa spauda yra pajungta okupanto tikslams ir daugumoje priešinga lietuvių siekiams, gi laisvuose kraštuose spauda skursta dėl materialinių priežasčių, o dalinai ir dėl redaktorių, bendradarbių ir skaitytojų kaltės. Prelegentas ragino visokeriopai remti lietuvišką spaudą ir ja daugiau rūpintis. Didinti skaitytojų skaičių, ugdyti ir plėsti bendradarbių tinklą, vengti nesveikų vienas kitą įtarinėjimų ir dirbti vieningai tobulinant laikraščių turinį.

Vakaro meninė programą išpildė aktorius Vitalis Zukauskas iš New Yorko. Jo repertuaras buvo visiškai naujas. Temos parinktos iš mūsų gyvenimo. Jų turinys satyriškai pertiktas klausytojams sukėlė juoką ir sukūrė malonią nuotaiką patraukdamas klausytojų dėmesį ir jų gausius aplo-dismentus.

Ypatingai yra vykę jo monologai, feljetonai apie partinius ir laikraščių ginčus, traktatai, politikų prakalbos, parodų atidarymai ir daug smulkesnių humoristinių dalykėlių. Gal silpniau pavyko sekso demons-

travimas lietuvių liaudies dainose.

Bendrai Vitalio paruošta programa buvo įdomi, lengvai pagaunama ir maloniai priimama.

Šis Spaudos Vakaras įvyko vietoje subatvakario, kuriuose paskaitos yra rimtesnio pobūdžio, todėl šis humoristinėmis temomis praves tas vakaras buvo maloni išimtis.

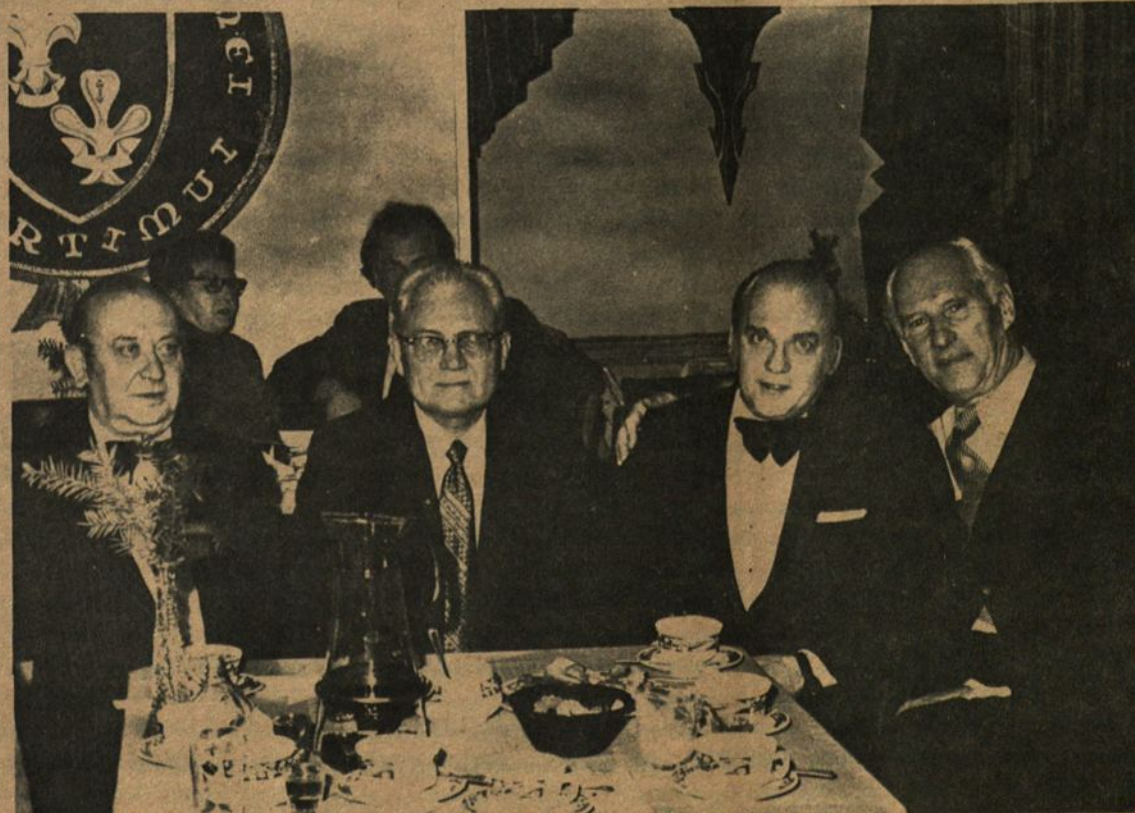
Pabaigai Vilties Draugijos vicepirmininkas Ed. Cibas plačiau apibūdino Dirvos padėtį, nušviesdamas esamus sunkumus ir nedaideklus ir kvietė visus remti Dirvą finansiniais.

Po meninės programos sekė kavutė su užkandžiais ir laisvi pasikalbėjimai.

ALTS Bostono Skyriaus Valdyba Spaudos Vakarą pelnė ir surinktas aukas šia proga viso 250 dolerių paskyrė Dirvai.

Spaudos vakare Dirvai paremti auchojo: \$25.00 — Juozas Dačys; po \$20.00 — Edmundas Cibas, Juozas Rasy; po \$15.00 — Nora Griauzdiene, Ona Vilėniskienė, Juozas Bakšys; po \$10.00 — Vytautas Izbickas, Eugenijus Monomaitis, Aldona Andriušienė, Antanas Andriulionis ir \$5.00 — Antanas Matjoška.

Visiems aukojusiems Dirva nuoširdžiai dėkoja.

Dirvai paremti surengtame Bostone spaudos vakare, iš kairės: Vilties draugijos vicepirmininkas Ed. Cibas, ALTS-gos Bostono skyriaus pirm. J. Dačys, vakaro meninę programą išpildęs aktorius Vitalis Zukauskas ir pagrindinę kalbą apie lietuvių spaudą pasakęs rašytojas Stasys Santvaras.

jie turi sutelkę savo kariuomenės daugumą. Kinija tą pavojų laiko realiu, bet sunku patikėti, kad Amerika imtųsi kokių nors drastiškų žygių Raudonajai Kinijai išgelbėti. Iš kitos pusės, Kinija nesudaro pavojaus nei dabar nei numatomoje ateityje Sovietų Sąjungai ir jei taip kam ją pulti? Sovietų Sąjungos būklė nėra panaši į Hitlerio Vokietijos padėtį 1939-1940 metais, kuri reikalavo griebtis karo rizikos. Atvirkščiai, sovietams reikalingos ilgesnės taikos laikotarpis kad pasidžiaugus savo paskutiniaisiais laimėjimais.

Gyvenimas tačiau nestovi vietoje, jis visą laiką kinta ir be karo. Sovietų pavergtų tautų geresnio gyvenimo vilčių išikūnijimas priklauso ne nuo švėtimos intervencijos galimybės, bet visų pirma nuo pasikeitimų pačioje rusų galvosėnoje. Pavienių balsų apie tokį pasikeitimą netrūksta ir nors, kaip sakoma, viena kregždė neraiškia pavasario, jos pasirodymas jo tikrai nenu-tolina.

500 DOLERIŲ DIRVAI

Praeitą savaitę, gruodžio 7 d. Dirvos redakcijoje apsilankę dr. Juozas Skrinška ir Jurgis Ramanauskas, Vilties Draugijos valdybos pirmininkui Aleksui Laikūnui įteikė čekį 500 dol. sumoje iš a.a. dr. Vlodo Ramanausko Atminimo Fondo.

Ta proga, dr. J. Skrinška, tvarkęs dr. Vlodo Ramanausko Atminimo Fondą, pareiškė Vilties draugijos pirmininkui:

"Prisimindami a.a. dr. Vlodo Ramanausko didelį pamėgimą lietuviškosios spaudos ir jo aktyvų įsijungimą į laikraščio Dirvos bei knygų leidimo darbą, nutarėme iš Dr. Vlodo Ramanausko Atminimo Fondo skirti 500 dolerių Vilties Draugijai, tuo įgalinant ją ir toliau skleisti lietuvišką spausdintą žodį. Tikimės

atspėję a.a. Dr. Vlodo pageidavimą".

Po šių žodžių velionies sūnus Jurgis Ramanauskas įteikė 500 dol. čekį. Draugijos pirmininkas Aleksas Laikūnas padėkojo, prisimindamas a.a. dr. Vlodo Ramanausko nuopelnus, būnant Vilties draugijos pirmininku, ir vėliau remiant Dirvą, pabrėždamas, kad ši auka būsimajam inasui į telkiamą fondą naujų Dirvai rinkti mašinėlių įsigijimą, nes senosios, pirktos prieš penkiolika metų jau tiek susidėvėjusios, kad reikalauja nuolatinio taisymo.

Ta proga dr. J. Skrinškai ir J. Ramanauskui, A. Laikūnas įteikė paskutiniuosius Vilties leidinius K. Karpiaus "Alpi" ir V. Alanto "Šventaragį".

NEW YORKO LIETUVIAI GYDYTOJAI

Lietuviai medicinos gydytojai visais laikais atliko didelį vaidmenį tautos gyvenime, nežiūrint kuriame krašte jie begyventų. Tokį pat reikšmingą darbą dirba ir dabar visuose laisvojo pasaulio kraštuose, o itin JAV-se. Jie yra susiorganizavę į Pasaulio Lietuvių Gydytojų Sąjungą, kurios vadovybė šių metų pavasarį išrinkta iš čikagiečių prieš tai buvusi New Yorke, vadovaujama dr. V. Paprocko, kuris yra išleids ant vokų lipinamą ženklelį, vaizduojantį pavergtą Lietuvą su užrašu "Lithuania Is Under Colonial Bondage Of The USSR Since WWII".

Gyvai reiškiasi ir New Yorko Lietuvių Gydytojų Draugija, vadovaujama dr. V. Avižonio, kurios praeitame narių susirinkime buvo diskutuoti įvairūs gydytojų veiklą liečiantieji klausimai. Atkreiptas dėmesys į PLG Sąjungos leidžiamą žurnalą "Medicina", kurio paskutiniame numeryje buvo pasiūlyta rašyti ir anglų kalba. Susirinkimo dalyviai išreiškė protestą, motyvu-

dami, kad anglų kalba medicinos žurnalu yra be galo daug JAV leidžiamų ir be mūsų tautos, o lietuvių kalba mums tarnauja ne tiek medicinos klausimams nagrinėti, kiek ryšio palaikymui savo tarpe ir ypač lietuvių išlaikymui ir kovai už Lietuvos laisvę ugdymui savo profesijos kolegų tarpe ir jaunųjų.

Be to, buvo diskutuota PLG S-gos pirmininko dr. F. Kauno žurnale iškelta mintis į ateinantį seimą pasikviesti kolegų gydytojų iš okupuotos Lietuvos. Prieš abu aukščiau minėtus klausimus susirinkimas griežtai pasisakė nurodant eilę rimtų motyvų. Tam tikslui išrinkta rezoliucijų komisija iš trijų asmenų.

Lietuvių Gydytojų Korporacijai Fraternitas Lituanica šiemet sukanka 68 metai nuo įsisteigimo. Gruodžio 10 dieną korporacijos nariai buvo susirinkę dr. Vlodo ir dail. Reginos Inglevičių rezidencijoje, Great Neck, L. I. į metinį susirinkimą. (eč)

Australiją palikus

Kelionėje po Ameriką

ANTANAS LAUKAITIS

Aplankęs didžiulias New Yorko išmasybes ir pamatęs truputį lietuviškojo gyvenimo čia, pasi-leidau link industrinio automobilų fabriko mie-sio Detroito. Ši kartą skri-dimą lėktuvu pakeičiau į automobilį. Savo gero prieteliaus, sportininko Algio Daukšos, vairuoja-mas "Ugninis Paukštis" kone oru skrieja per ge-ruosius Amerikos greit-kelius, su kuriais netgar-sioji vokiečių autostra-da negalėtų lygintis, kai apie mūsų "geruosius" Australijos kelius, ge-riau šį kartą visai nuty-lėsiu. Po kelių valandų važiavimo pasiekiamė Pennsylvania kalnuotas kelius. Vaidžiai labai pui-kūs, ypatingai įvairia-spalvėm rudenio spal-vom pasipuošę miškai daro man labai senai matytą rudeninį vaizdą tiesiog išpūdingu. Al-gis aiškina man apie tuo-se kalnuose buvusius di-džiulias anglių kasyklas kuriose dar taip neseniai ir labai daug senosios kartos lietuvių sau duoną užsidirbo. Jis pasakoja man, kad kone kiekviena-me didesniame kasyklų miestelyje galima ir da-bar rasti lietuviškomis pavardėmis gyvenančių žmonių. Išvažiavus iš kalnuotųjų Pennsylvania ke-lių, Ohio valstijoje vaiz-das tuoj pat pasikeitė. Lygumos kur tik akis už-mato ir greitkeliai kaip stiklas lygūs, tik gaila, ne taip kaip Vokietijos autostradose -- čia yra nustatytas važiavimo greitis, kai ten važiuok kiek automobilis tik iš-traukia. Michigano vals-tybėje ir lygumų vaizdas mažai kuo skiriasi, tik man stebėtina, palyginus su Vokietija, Kanada ir net Australija, kad šio-je, taip turtingoje Ameri-koje, važiuojant automo-biliu, reikia taip dažnai ir gana daug mokėti įvai-riausių mokesčių už ke-lius, tiltus ir tunelius. kai anksčiau minėtose valstybėse kelių mokes-čių beveik nėra.

Detroito miestas jau iš tolo atrodo tikrai indus-trinis, nes dūmai kone vi-są miestą buvo aptemdę. Apsistojame mes pas sa-vo buvusius sportininkus draugus Edvardą Sventic-ką, Stasį Butvilą ir jų malonias žmonas. Abu jie buvo iškiliūs krepš-iininkai, kai šiuo metu iš sportinės pensijos juos baigia ištraukti jų vaikai, perėmę aktyvų sportavi-

mą ir vadovavimą Det-roito Kovo. Malonu buvo susipažinti su p. Sventic-kienė, kuri, pasirodo, bu-vo Laukaitytė ir, kaip Baltimoreje susigimi-niavome su jos dėde Lau-kaičiu, taip ir čia Detroi-te, draugo žmona virto man nuoširdžia gimine. Labai malonu šiame mieste buvo sutikti savo gerus draugus Alę ir Jo-ną Baltrušaičius, kurių net pabroliu teko Vokie-tijoje būti ir kurių, uni-versitetą baigusi vyres-nioji dukra, gruodžio pra-džioje sukuria lietuvišką akademinę šeimą. Gaila, tik, kad aš negalėsiu to-je didžioje vestuvinėje puotoje dalyvauti, o būtų įdomu pamatyti kaip ir Amerikoje yra sukuriama šeimos. Vieną vakarą aplankau Detroito lie-tuvių klubą, kuris yra jau baigiamas apsupti juodo-sios rasės ir įkurio rajo-ną įvažiuojant, buvauper spėtas saugiai uždaryti duris ir langus. Viduje radome gana nemažai jau-nimo, kurie čia daro tau-tinių šokių, chorų ir ki-tokias repetitijas. Ir mano jaunoji šoferė I. Sventickaitė mikliai, kaip ir pas mus Australi-joje, pardavinėjo spor-tinės loterijos bilietus, nes ir čia jaunimui visuo-met stokoja pinigų ir juos kaip nors reikia suorga-nizuoti. Susipažįstu su klubo pirmininku dr. Vy-t. Mileriu, kuris per Dirvą jau mane "gerai" pažįs-ta ir tuoj prasideda nuo-širdus pokalbis ir lietu-viškas vaišingumas, kurį aš radau kur tik lietuvių, ypatingai mano keliones sekančių, sutikau. Tikrai malonu. Pats klubas yra lietuviško gyvenimo cen-tras, ypatingai naudingas visai jaunimo veiklai. Savaitgaliais ir didesnių subvimų ar balių metu, yra pasamdomi du ar daugiau negrai policininkai, kurie saugo visų svečių automobilius, nes jiepa-tys su savąja rase gali daug geriau susikalbėti.

Palikus industrinį Det-roitą, spaudžiame link Kanados ir gana greitai atsiduriame mūsų tos pa-čios karalienės Elzbie-tos valdomose kanadiško-se žemėse. Skirtumo tarp Amerikos ir Kana-dos, bent pradžioje, be-veik visai nesimato. Ke-liai tie patys, tik jau be mokesčių, kai, vis to-liau vežiuojant, aiškiai matosi daugiau mūrinių namų, pakeičiančių Ame-

KISSINGERIO KARJERA

(6)

Kissingerio vardas sa-vo zenitą faktinai pasie-kė dar prieš viešnagę Ru-sijoje. Jis sutapo su jo slapta kelione į Pekiną 1971 m. liepos mėn., kur buvo susitarta dėl vėles-nio paties prezidento vi-zito. Komplimentais ir pataikavimu Kissinge-riui kiniečiai neatsiliko nuo sovietų. Dabar jau miręs amerikiečių žur-nalistas Edgar Snow, ku-ris artimai pažinojo vi-sus kiniečių komunistų vadus, teigė, kad jam vie-nas iš paties Čiu Enlai patikėtinių sakė: "Yra vie-nas žmogus, kuris gali kalbėti dviem kalbom: sa-vo ir mūsų. Jis yra Kis-singeris. Pirmas ameri-kietis, apie kurį galime pasakyti, kad su juo gali-ma kalbėtis".

Ir pats Kissingeris kruopščiai ruošėsi tai ke-lionei. Jis paruošė bent 10 oficialaus komunika-to apie tai variantų. Čia pat reikia pastebėti, kad ir Kissingeriui padarė di-delio išpūdžio Čiu Enlai asmenybė, jo atvirumas, sugebėjimas eiti tiesiai prie reikalo ir kartu ne-paprastas subtilumas, jo pasaulio istorijos žinojimas...

Kissingeriui nebuvo paslaptis, kad kiniečiai bando susiartinti su Ame-rika, bijodami rusų, ta-čiau kartu ji nustebino kiniečių tikėjimas į sa-vo pergalę dėka morali-nio pranašumo.

rikoje taip populiarius medinius. Ir, žinoma, pa-keleis miesteliuose tik viena kita taverna, mote-lis, kas Kanadą padaro, mano nuomone, absti-nentų kraštu, nes jei Ame-rikoje teko matyti taver-ną kiekviename dides-niame gatvių sankry-žos kampe ir jei Australi-joje alaus barai ir kluba-ai yra kone ant kiekvie-no gatvės kampo, tai čia, ypatingai laimingos tu-rėtų būti žmonos, nes po darbo vyrui telieka tik į namus važiuoti, ne taip kaip toje vyrų žemėje Australijoje, kur vyras nebus vyras, jei po darbo jis nesustos sa-vo bare ar klube ir neiš-gers kelių ar keliolikos bokalų, o jie yra dvigubai ir trigubai didesni už Amerikos ir Kanados alaus stiklų dydį, neuž-mirštant, kad ir Australi-jos alus yra tarp 7-8% stiprumo.

WANTED AT ONCE
EXPERIENCED
STEEL PLATE FITTERS
ARC WELDERS
Experienced only. Paid benefits. Extra
overtime, good working conditions.
Apply in Person
ACUTUS INDUSTRIES
451 E. Wilson
Pontiac, Mich.
An Equal Opportunity Employer
(93-99)

Iš to įsitikinimo išei-damas Čiu Enlai mano, kad ir Amerika yra pa-smerkta nuosmūkiui, bet priešingai sovietams, Kissingeris gavo išpū-džio, jis tos savo pažiū-ros nenori primesti ki-tiems.

Kiekvienu atveju Ame-rika ir Kinijapasiėkė ta-šką, kada turėjo būti už-megsti santykiai. Tai Kis-singeris jau žinojo teo-riškai, jo viešnagė Pekine praktiškai įrodė, kad paties Nixono vizitas ten buvo laukiamas ir pagei-daujamas.

Kai prezidentas 1972 m. vasario 21 d. nusilei-do Pekine, iš karto atro-dė, kad tie lūkesčiai vis dėlto nebuvo pamatuoti. Tačiau Nixonui atsilan-kius pas patį Mao, vis-kas pakrypo geresnėn pu-sėn. Mat, Mao turėjo bū-ti centras, apie kurį vis-kas sukasi. Jei jis nusi-šypsojo Nixonui, tą patį darė visa Kinija.

Nixonui padarė išpū-džio Mao asmenybės stip-rumas, kokį anksčiau jis buvo pastebėjęs tik pas de Gaulle. Nixono -- Čiu Enlai pasikalbėjimai bu-vo praversti filosofinėje plotmėje, ne konkrečio-je kaip vėliau Maskvoje, tačiau abiem pusėm buvo aišku, kad jas suvedė ne simpatijos, bet noras ras-ti lygsvarą prieš sovietų išsiplėtimą. Kiniečiai ne-slėpė esą šiaurinio Viet-namo pusėje, tačiau tas savo simpatijas neak-centavo. Jie net teisinosi negalį daug paveikti Hanojaus vyriausybės.

Kartu tačiau paaiškė-jo, kad kiniečiai nėra lin-kę aktyviai padėti komu-nistam Vietnamui už-kariauti pietinę krašto dalį. Kad panašiai yra nu-siteikę ir sovietai, Nixo-nas žinojo iš anksčiau. Už tat jis galėjo rizikuoti dar prieš vizitą Mask-voje pradėti šiaurinio Vietnamo blokadą ir at-naujinti bombardavimą.

Grįžtant prie Vietna-mo, reikia pastebėti, kad Nixono tikslas yra ne tik išvengti pralaimėjimo Vietnamui, bet dar įrody-ti, kad visos amerikiečių aukos ten padėtos nenu-ėjo visai veltui.

Tam priešinosi ne tik šiaurės Vietnamas, dar daugiau demokratų dau-guma ir net dalis jo paties respublikonų parti-jos. Kaip, visą tai turint galvoje, tą tikslą pasiek-ti, buvo iki šiol didžiaus-ias Kissingerio karje-ros galvosūkis. Jo as-meniškas pasisekimas santykiuose su sovietų ir kiniečių viršūnėm savai-me aišku pakėlė jo au-toritetą ir Hanojuje, su kuriuo jis turėjo kontak-tus jau anksčiau. Dabar jis jau galėjo kalbėti

KLAUSIMAI BE ATSAKYMŲ

PT = MV

JÜRATĖ STATKUTĖ-DE ROSALES

Aukso svarba šiandieninėje pasaulinių finansų sis-temoje yra labai ginčytinas dalykas. Tenka tačiau paste-bėti, kad modernios JAV finansų sampratos tėvas, Irving Fisher, — nežiūrint to, kad jis į klasiškąją $P = \frac{MV}{T}$ for-mulę įtraukė naują kredito sistemos sampratą ir sufor-mulavo Amerikos finansams didžiai mielą kvantitatyvinę sistemą — pats tačiau niekad neatsisakė aukso pagrįsto pinigų principo. Bent teoretiniai, jo 1935 m. parašytas veikalas "Pinigas 100%" sudaro stebėtinai logišką aukso paremtos monetos būtinumo analizę.

Tačiau po Fisherio laikų, praktikoje, prie palaipsnio atsakymo nuo aukso pagrindo privedė paprastas, kon-kretus faktas: kokiais būdais nebuvo skaičiuojama, va-karų pasaulyje kasmet iškasamo aukso kiekiai yra per maži, palyginus juos su žymiai greičiau augančiais pinigų apyvartos reikalavimais. (Galvočių netgi tapo apskai-čiuota, kad nuo Amerikos atradimo iki 1942 metų, t. y. per 450 metų visą žinomą pasaulyje iškastą auksą su-liejus į vieną kubą, kubo kraštas būtų tiksliai 44 pėdų ilgio).

Kai JAV, o vėliau ir Didž. Britanija, perėjo ant "svyruojančios" vertės pinigų principo, paremdamos mo-netą ne tiek aukso rezervais, kiek kiekvienos valstybės ekonominio potencialo garantija, jos oficialiai legalizavo praktikoje jau senai įvykusį faktą.

Nežiūrint to, mažais, labai mažais kiekiais vakarų pasaulyje kasamas senis auksas bematant atsikeršijo. Šių metų rugpjūčio mėnesį, auksas kainavo privačiam asmeniui dvigubai tiek, kiek vos prieš kelis metus, nuo anuometinių oficialių \$35 už aukso unciją, kaina pašoko iki neoficialių \$70 už unciją. Nuo 1971 lapkričio iki 1972 gegužės mėnesio, t. y. per pusę metų, aukso kasyklų ak-cijos Europoje pakilo 70%. Būdinga buvo tai, kad aukso paklausa buvo smulkios rinkos pobūdžio: auksakaliai, pri-vatūs pirkėjai ir t.t.

Vakaruose atsirado dvi paralelės aukso kainos: In-ternational Monetary Fund tebeskaiciuoja tarptautinį aukso judėjimą \$38 už unciją kaina, o privatus pirkėjas yra priverstas už auksą mokėti žymiai aukštesnę kainą. Šioje keistoje padėty dar keisčiau yra tai, kad ir Centri-nių Bankų, ir privačių asmenų aukso paklausa motyvai, anot ekonomistų, esą grynai... psichologiniai.

Logiška išeitis iš šios dvilypės situacijos būtų pasau-liniu mastu praversti aukso demonetizaciją. Tuomet pini-gas beliktų sutartina vertybė, palengvinanti finansines bei tarptautinių mainų transakcijas. Auksas gi nustotų centrinių bankų paklausa, tuo pačiu kristų jo kaina. Pav. kadangi į Prezidentą Nixoną pasaulio opinija žiūri (kažin ar pagrįstai?) kaip o aukso demonetizacijos šalininką, po JAV prezidentinių rinkimų aukso kainos iš tiesų jau pradėjo kristi.

Tačiau kuo arčiau yra einama prie pasaulinės nekon-versinių monetų sistemos, tuo labiau darosi būtina įvesti visame pasaulyje tarptautinio sutarimo kontrolę. Mat ši-tokioje priverstinioje "tarpusavių interesų pinigų" komu-noje, užtenka vieno ekonominiai ir politiniai pakankamai stipraus Judošiaus, ir visa nekonversinto pinigų sistema gali susvyruoti. Gi modernioje ekonomijoje, psichologi-nio elemento svarba yra tokia didelė, kad žmonijai įprasti, mažiausiai 3.000 metų senumo, aukso garbinamo mo-tyvai, staiga gali pasirodyti esą stipresni už modernios ekonomijos logiką.

Gal todėl, Paryžiuje įvykusio Europos Bendros Rin-kos suvažiavimo metu, Prezidentas Pompidou patarė do-leriui grįžti prie konversinės sistemos? Gal todėl, nežiū-rint visų spaudimų, Tarptautinis Monetarinis Fondas (IMF) kol kas tebesilaiko aukso rezervų pagrindo? O gal todėl, JAV valdžia IMF suvažiavimo metu, pasiūlė įvesti naują tvarką su įvairių kraštų monetarinių rezervų per-teklių ar nedateklių kontrolę, su atitinkamomis baudomis nepaklusniesiems ir t.t. (Įdomu, kokios yra numatomos baudžiamosios ekspedicijos prieš ekonominiai nepaklus-nias valstybes?). Ir gal kaip tik tai todėl, sovietai savo auksą kasa, krauna ir... laukia?

* — P (Price). T (Trade) — pinigų masei M iš judėjimo greičio V. Šio šimtmečio pradžioje, I. Fisher klasinė $PT = MV$ formulė įtraukė M1 (bankų inai) ir V1 (bankų inai) judėjimo greitis). Jo $P = \frac{MV + M1V1}{T}$ formulė sudarė praktišką vakarų ekonomijos plėtojimosi pagrindą.

daug svaresniu balsu ne-gu tada, kai jo pozicijos susitarti nebuvo sunku, tačiau uždavinys, kaip tą principą įgyvendinti prak-tikoje, nebuvo dar iš-spręstas rašant šias eilu-tes. vm

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9
TRYNS MODERNIOS KOPLYČIOS

Viešėdami Chicagoje aplankykite MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ — PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUSAITIS ir J. MAZEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

DIRVA

THE LITHUANIAN
NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO •
PUBLISHED TWO TIMES A WEEK EVERY WEDNESDAY AND
FRIDAY BY AMERICAN LITHUANIAN PRESS RADIO ASS'N. VILTIS,
INC. • SUBSCRIPTION PER YEAR \$13.00 • SINGLE COPY 15 CENTS.

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

DIRVA ISEINA TREČIADIENIAIS IR PENKTADIENIAIS •
PRENUMERATA MEAMS \$13.00, PUSEI METŲ \$7.00 • ATSKIRO
NUMERIO KAINA 15 CENTŲ • STRAIPSNIAI TRUMPINAMI IR
TAISOMI REDAKCIJOS NUOŽIŪRA • NESPAUSDINTI STRAIPSNIAI
GRAŽINAMI TIK AUTORIAUS PRASANT • PAVARDE PASIRASYTI
STRAIPSNIAI NEBŪTINAI IŠREIŠKIA REDAKCIJOS NUOMONĘ • UŽ
SKELBIMŲ TURINĮ IR KALBĄ REDAKCIJA NEATSAKO.

RAŠYTOJAMS NERIA KILPĄ ANT KAKLO...

Pasaulio laisvoji spauda prieš pusmetį plačiai nagrinėjo maskvinį grižimą į nelemtos atminties Ždanovo erą. Tai buvo Maskvos potvarkis "Apie literatūros ir meno kritiką", kuriame paspėsta aibės spąstų panaikinti bet kurį autoriaus savaimingumą, išmušti jo ieškojimų iniciatyvą, pritempti visus menininkus prie vieno kurpaliaus.

Ir lietuvių rašytojus Maskva taip pat vilko Kremlion ir indoktrinavo, ir mokė, ir grasino. Vėliau ok. Lietuvoje gausiai pasirodė rašiniai, kuriais lietuvis rašytojas "pasižadėjo" kurti tik Maskvos nubrėžtuose rėmuose.

Laisvasis pasaulis stebėjosi Maskvos posūkiu į Ždanovo bėgius: kūrėjas turi būti pažabotas, kūrėjas turi reikštis tik kaip kompartijos nusakytose rėmuose, kūrėjas turi patogiai sėdėti narvel.

Dabar žygiprieš kūrėjo laisvę ir laisvą jo iniciatyvą bolševikai tęsia toliau. Maskvoj sugalvota leisti specialų žurnalą, lyg koki religinio tipo "vadėkumą", kuris būtų visad po ranka duoti tinkamus atsakymus į gyvenime iškylančius klausimus. Jeigu potvarkis "Apie literatūros ir meno kritiką" paliko rūkštų prieskonį ir potvarkio tekstas nėra adresuotas į asmenį, į pa-skirą kūrėją, naujas žurnalas, talkindamas žiauriam potvarkiu, jau tiksliau pasirinks ir dusins kūrybinę iniciatyvą.

Naujas žurnalas bus leidžiamas rusų kalba. Tai reiškia, kad tai bus visuotinės instrukcijos visai "daugtautinei, tarybinei literatūrai". Tas žurnalas bus kamertonas, pagal kurį bus pagamos disonansijos, politinės klausos defektai arba ir visiškai tarybinės klausos netekimas. Žurnalas dar nepasirodė. Firmas numeris pasirodys tik ateinančios savaitės, o jau apie tą "naują" prabilo visa "daugtautinė" spauda. Prabilo kaukaziškai, prabilo tukmeniškai, prabilo ir pabaltiškai!

"Literatūra ir Menas" leidžiamas lietuvių kalba Vilniuje, su pagarbų etiketu, su reveransais, pristato tą Maskvos naująją savo skaitytojams.

Sužinome, kad žurnalas vadinsis "Literatūra obozrenije" (Literatūros apžvalga). Žurnalas išeis kas mėnesį stambiais tomiais. Žurnalas žada apžvelgti li-

teratūrinius veikalus, analizuoti, atrasti juose disonansus arba sąsambius su marksistine dialektika. Juo labiau, atrasti atitikmenį ar prasi-lenkimą su socializmo praktika ir vykdomais metodais.

Netenka abejoti, kad, kaip ir kiekviename sovietiniame leidinyje, žurnalas turės stiprią, amžiną, šventą "liniją". Tai yra bėgamoji kompartijos linija.

"Literatūros ir Meno" apžvalgininkas garsiai ir atvirai nusako, kad naujame žurnale "kryžiuosis nuomonės ir ginčai, grupinės aistros ir anafemos - prakeikimai".

Be abejo "anafemos" pilsis adresu tu, kas vienaip ar kitaip istrigs tarp savo individualybės ir privilomo partinio kamerton skambesio. Programiniai naujo žurnalo aiškinimai bus privalomi visai tarybinei "daugtautinei" literatūrai. Todėl savo esme naujas žurnalas bus pagrindinių "Dėl literatūros ir meno kritikos" potvarkio - enciklikos postulatų aiškinimas. Sugrįžimui į Ždanovo erą, kada dabar jau rašytojai instinktyviai palinko į kūrybos individualizaciją, reikia žurnalo, kuris ždanovinės nuotakas pašveistų, pablizgintų. Reikia išpūdzio, kad kilpos nėra, reikia išpūdzio, kad ir prievartos nėra. Reikia įtikinti, kad grįžimas į ždanovinę erą yra... kūrybinis ir ideologinis laimėjimas!

Tad naujas žurnalas, kuris bus leidžiamas Maskvoje rusų kalba, ataidės ir sovietinėje lietuvių literatūroje. Maskvos kamerton vibracijos nieko gero nežada rašytojui, kuris neturės geros partinės klausos.

Detroito Centrinėje bibliotekoje parodai "Lietuvių kultūriniai lobiai" rengti komitetas. Iš kairės Antanas Musteikis -- Kultūros klubo pirmininkas, Galina Gobienė -- Tautinių šokių "Šilainė" vadovė, Šaulė Yolanda Baužienė pasakiusi parodoje atidaromąją kalbą, Clara Jones -- bibliotekos direktorė, Vincas Tamošiūnas, -- LŠST pirmininkas ir Stefa Kaunelienė -- Šaulė Tremty redaktorė. Nuotraukoje nėra Vlodo Selenio -- LB apylinkės pirmininko.

LIETUVIŲ KULTŪROS LOBIAI DETROITO MIESTO BIBLIOTEKOJE

Lapkričio 29 d. Detroito ir apylinkių lietuviai traukė į miesto centrinę biblioteką -- lietuvių suruoštos parodos atidarymą. Parodai vieta tinkama ir labai gera, nes centrinės bibliotekos pastatas stovi geroje vietoje -- erdvūs ir švarūs. Vargo Mokyklos kopija, tautiniais rūbai aprėdyta lėlė, gražiai įremita gintaro mazaika ir įrašas skelbė, kad tai lietuvių kultūros lobiai, pirmo aukšto koridoriuje, dar labai gražų vaizdą. Grįžtelėjus į antrą pusę nustebau: mano akys užkliuvo už kito užrašo: "Saugokite pinigines"! Autentiškai įkišau ranką į kišenę ir griebiau už pini-

ginės, nes norėjau įsitikinti ar dar ją turiu.

Į parodos atidarymą susirinko virš šimto žmonių. Tarp jų buvo keletas ir amerikiečių. Į atidarymą atvyko ir mūsų garsioji tautinių šokių grupė "Šilainė". Pasirodo, kad "Šilainė" ne tik grakšti, bet ir svari... Dvidešimt keturiems sulipus į keltuvą ir privažiavus III aukštą, keltuvai taip sustojo, kad nebegalėjo nei aukštyn nei žemyn judėti, o kas svarbiausia ir durų nebuvo galima atidaryti ir šokėjams iš jo išeiti. Kol atvyko specialistai ir išlavinio šokėjus užtruko apie valandą. Tad atidarymas įvykdytas su pavėlavimu.

LIETUVIŲ MOTERŲ DELEGACIJOS WASHINGTONE

Dvi lietuvių moterų delegacijos grupės lapkričio 15 d. lankėsi Washingtone pas General Federation of Women's Club prezidentę Mrs. Kermit V. Haugan. Vieną delegaciją grupę sudarė Pabaltijo Moterų Tarybos atstovės, kur lietuves atstovavo ponios Samatienė ir Veblaitienė iš New Jersey.

Antroji buvo Lietuvių Moterų Klubų Federacijos grupė, kurioje iš lietuvių buvo pirmininkė I. Banaitienė, A. Bačkaitienė, dr. M. Kregždienė, R. Penkiūnienė ir S. Valiukienė.

Abi delegacijos iškėlė sovietų melagingą propagandą laisvajam pasauliui skelbiant religijos laisvę ir prašė, kad GFWC padėtų Jung-

tinėse Tautose ta klausimą iškelti ir įrodyti Lietuvos okupanto skelbiama mela. Taip pat jos painformavo GFWC prezidentę, kad JAV mokyklų vadovėliuose yra netikrų, suklastotų informacijų apie Pabaltijo tautas ir prašė, kad ji kongrese palaikytų tuo reikalu įneštą rezoliuciją, kad sovietai atitaisytų klaidas, nes JAV nepripažįsta Pabaltijo inkorporavimo.

Be to, delegacija pageidavo, kad GFWC vadovybė savo seimuose programų koncertuose įvestų ir tarp-tautinio meno pasirodymų. Mrs. K. Haugan ir mūsų delegatėms Lietuvos Atstovas J. Kajeckas su ponija padarė priėmimą.

vo net keletą kvietimų šokti amerikiečiams.

Atidarymo išvakarėse dienraštyje "Detroit News" bibliotininės Dorothy Manty rūpesčiu buvo patalpintas parodos atidarymą liečias straipsnis ir graži nuotrauka. Regina Juškaitė ir Rita Neverauskaitė laiko ant kelių Rimšos "Vargo mokykla".

Nors reklama gera buvo tiek mūsų tiek ir amerikiečių laikraščiuose, bet į parodos atidarymą atvykusiųjų skaičius nebuvo didelis.

Nors parodos rengėjai yra Kultūros Klubas, St. Butkaus šauliai ir LB apylinkė, bet didžiausią našta nešė: Antanas Musteikis, Vincas Tamošiūnas ir Stefa Kaunelienė. Žinoma, jie turėjo ir pagelbininkų, bet jų čia neminėsiu, nes bijau kurio nors pavarde praleisti.

• Meno mugė, atidaryta gruodžio 9 d. Lietuvių Namuose, tęsis iki gruodžio 18 d. Joje galima įsigyti gražių Kalėdoms dovanų. Mugė atidaryta nuo 4 iki 6 v. v. ir sekmadieniais nuo 12 iki 2 v. p. p.

• Religinio Susikaupimo Valanda šv. Morkaus bažnyčioje gruodžio 3 d., 4 val. sutraukė apie 400 žmonių. Giedojo sol. Pranas Zaranaka, jungtinis jaunimo choras, šv. Petro parapijos choras ir suaugusių choristų grupė vadovaujama muz. Stasio Šližio. Kalbėjo lietuvių ir anglų kalboje kun. Walter Stanevich ir kun. Viktoras Kriščiūnevičius. Religines valandos pabaigai klebonas kun. Walter Stanevich paprašė sugiedoti Lietuvos Himną.

• SLA 352 kuopa gruodžio 3 d. išsirinko naują valdybą 1973 metams šios sudėties: Petras Januška -- pirmininkas, Vacys Kriaučiūnas -- vicepirmininkas, Elžbieta Jodinskienė -- finansų sekretorė, Antanas Norus -- išdininkas, Mykolas Balčiūnas, Bronius Burbas ir Jurgis Rekašius -- išdo globėjai, Henrikas Dūda -- sekretorius, Jonas Balnionis -- tvarkdarys.

Dr. Martyna Miškinienė ir dr. Alfonsas Pakalniškis dr. kvotėjai, Antanas Grinius -- kuopos korespondentas.

A. Grinius

Detroito Centrinėje bibliotekoje atidarius parodą "Lietuvių kultūros lobiai", mūsų šeimosios šeiminių vaikų lietuviškais skanėstais. Iš kairės šaulės: Pranciška Talevičienė, Elžbieta Jodinskienė ir Mirga Motuzaitė - Michaels ir neatpažintas jaunuolis prie vaikų stalo.

LAIOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIKAS & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYNS MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYCIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

Lapkričio 15 d., Lietuvos Atstovybėje Washington, buvo pagerbta General Federation of Women's Clubs prezidentė Mrs. Kermit V. Haugan (viduryje). Kairėje ponija O. Kajeckienė įteikia Mrs. Haugan lietuvišką lėlę ir rožes. Dešinėje Lietuvos Atstovas J. Kajeckas, De Kun nuotrauka

NKVD NAGUOSE... (4)

Rytoj išvyksite į Maskvą...

Mirties bausmė grasinama man atrodė tiek nenuosaukus, pasakoja toliau gen. Billotte, kad vos susilaikiau.

Nutariau imtis iniciatyvos ir vesti mano paties tardymą taip kaip man patinka. Pirmiausiai, kaip patarė Voldemaras, man nereikia niekuo prisipažinti, ko nebuvau padaręs. Tai buvo pasisekimo raktas. To turiu energingai laikytis, net ir tada, kada man bus pritaikytas kūniškas kankinimas. Elgtis kitaip, reikėtų palaipsniui pasiduoti fatališkumui, lyg krumpliaratin įtraukiant save ir savo draugus.

Kas liečia pabėgusių karo belaisvių sienos peržengimą, — pasakiau jiems, — aš jums primenu, kad Litvinovas padėjo savo parašą po Genevos konvencija 1932 m. Jūsų vyriausybė tuo būdu yra užsiangažavusi gerbti tarptautinę sutartį, kuri nurodo valstybių teises. Tad negali būti ir kalbos apie nuteisimą asuoneriams metams deportacijos į Sibirą, ką jūs galite taikyti tik savo piliečiams.

Visų trijų tardytojų veiduose pasirodė aiškius nusteibimas, nes to jie niekad nebuvo girdėję.

Gi kas liečia šnipinėjimą, leiskite man juoktis kol aš nesupykau. Ar kas matė kada slaptašias tarnybas, kurios save gerbia, tokiu būdu siųsti šnipus, nemonkančių net jūsų kalbos. Aš noriu tikėti, kad jūsų sąjungininkai naciai yra kvailiai, bet ne iki tokio laipsnio.

Pirmininkavęs trijulei ir iki šiam laikui nerodęs jokios reakcijos, pagavo sviedinį.

Kas mums gali pasakyti, kad jūs nemokate rusiškai? Jūs galite simuliuoti. Pagaliau, prileidžiant, kad jūs neatvykote čia šnipinėti, kas gali pasakyti, kad vokiečiai nepadėjo jums šioj kelionėje per Sovietiją į Angliją, kad galėtumėte Petainui šnipinėti de Gaulle?

Tai buvo naujas kaltinimas, kurio nebuvau numatęs. Reikėjo atitaisyti nedelsiant.

Telegrafuokit generolui de Gaulle ir praneškite jam mano atvejį. Jis gerai pažįsta mano šeimą nuo 1920 metų. Aš neabejoju, kad jis garantuos mano sentimentus Laisvosios Prancūzijos atžvilgiu. Jei jis abejoj, tai nepaves jums bausti už šį suformuluotą kaltinimą, bet reikalaus, kad būčiau teisiamas prancūzų teismo, nes jei tai būtų tiesa, tokio nusikaltimo baudimas priklauso prancūzų teismui ir tokiu atveju jums užtektų mane pasiųsti į Londoną.

Mano logika neįtikino enkavedistų, bet jie pasijuto įvartyti kampan. Jie užbaigė tardymą ir mane paliko vieną su vertėja.

Draugai nėra jau tokie pikti kaip jie atrodo, — pasakė ji, — bet jūsų metodas nėra geras. Jūs atrodo šaipėtės iš jų: to jie nemėgsta.

Aš padėkojau, užtikrinamas, kad aš gerbiu sovietų teisingumą ir mielai likusią nakties dalį praleisčiau su ja besikalbant, bet man, tur būt, būtų geriau greičiau eiti pasilsėti, laukiant kito tardymo. Aš pasikėliau ir priartinau prie jos. Atsisveikindamas pabučiavau jai ranka. Šį kartą ji pasimetė. Ji buvo per

jauna, kad pažinotų caristinių laikų mandagumo tradicijas, kurios dar praktikuojamos tik dekadentiškose buržuazinėse bendruomenėse vakaruose. Bet jai tas patiko ir mes pasikeitėme samokslininkų šypsenomis. Aš supratau, kad ji bus mums vienas iš šansų, iš to rato išsigelbėti.

Į kamerą grįžau apie penktą valandą ryto visai užtikrintas dėl savo likimo. Trys lietuviai miegojo ir aš atsiguliau ant grindų tarp Voldemaro ir Indrišiūno guolių, bet negalėjau užmigti kankinamas minčių, kokius argumentus turėsiu patiekti atmesti kaltinimams.

Diena praėjo blogai ir aš pradėjau jausti nuovargį po blogai praleistos nakties ir neįsimiegojimo. Vakare, vos prigulus, dešimtą valandą kameros durys atsidarė ir mane pašaukė greitai apsirengti. Aš nejudu. Tada sargas pradėjo rėkauoti. Voldemaras tyliai mane paprašė paklausti ir eiti. Kad jį nuraminus, aš palengva pradėdau rengtis, kas užėmė gerą pusvalandį. Vargšas sargas niekaip to negalėjo suprasti ir nežinojo ką daryti. Aš visai neskubėjau į pasimatymą su tardytojais. Pagaliau, išėjau su sargu neskubėdamas.

Kai mes atvykome į didžiąją salę, Raudonoji mergina jau ten buvo. Ji prišartiota prie manęs, paėmė už rankos ir pasakė:

— Turėkite drąsos, šiandien viskas bus gerai.

Kambary aš atsiradau prieš pirmojo tardymo enkavedistus tardytojus, kurie su šypsena pasikėlė ir ištisė man rankas pasveikindami ir užsakė naktiečius pasistiprinti.

Dovanokite mūsų praėjusios nakties draugams. Jie nebuvo susipažinę su jūsų atveju. Bet mes norime jus užtikrinti, kad rytoj jūs išvyksite į Maskvą, kur galėsite susisiekti su savo ambasada.

— Tai nebus Vichy ambasada? (Okup. Prancūzijos ambasada. Red.).

— Ne, tai Anglijos, mes gerai suprantame jūsų norą kovoti de Gaulle eilėse ir mes jus sveikiname.

Aš buvau laimingas girdėti tuo žodžius ir vengiau jiems priminti, kad tas jų linkėjimas nesiderina su Molotovo-Ribbentropo paktu.

Grįžau į kamerą visai užtikrintas ir ramiai miegojau penkias valandas. Voldemaras, pasitaręs su kitais dviem lietuviais, man švelniai pastebėjo, bandydamas įrodyti, kad aš esu klasiško skotiško dušo, kuri pritaikė sovietų policinis režimas, auka. Aš nepatikėjau jiems nė vienu žodžiu. Aš galvojau, kad trys enkavedistai ir Raudonoji mergina man buvo tikrai nuosirdūs.

— Ah, jei jūs pasidavėte amžinam moteriškam žavėjimui, — pasakė Voldemaras, — aš nebeinsistuoju.

(Bus daugiau)

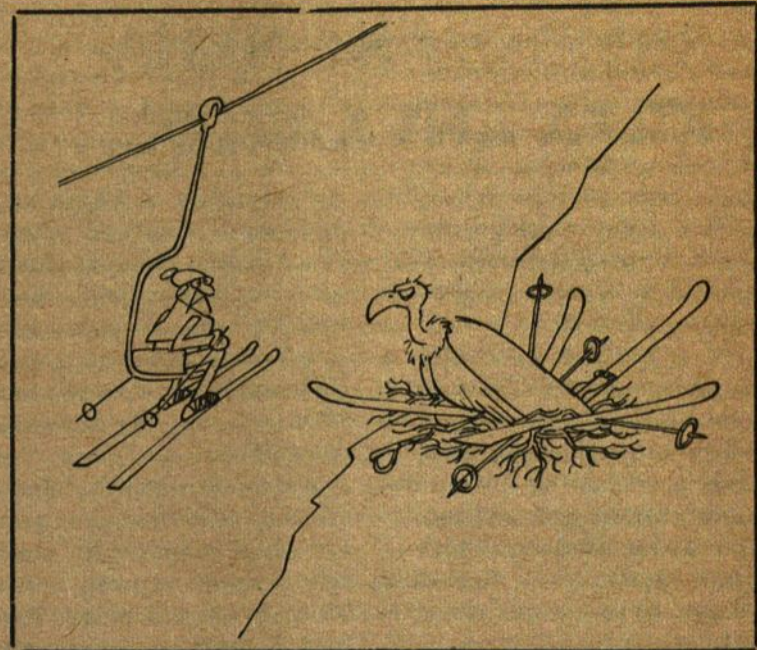
PATARIMAI SLIDINĖTOJAMS

ALIS BENAS
National Ski Patrol narys

Nei viena sporto šaka neturi tokios pasiaukojusios organizacijos saugiam sportui išlaikyti, kaip National Ski Patrol. Per visą Ameriką matysite vyrus ir moteris, plytinės spalvos švarkais, patruliuojančius kalnuose. Jie padeda slidinėtojams, mokindami atsargumo, pagelbėdami sužeistiesiems. National Ski Patrol susideda iš savanorių, ge-

aukojęs 10 minučių paprastai mankštai, sumažina žymiai nelaimių riziką. Vazinėjimas dviračiu, bėgimas ar plaukimas yra labai geri pratimai kojų muskulams.

Po pirmos slidinėjimo dienos jūs kenčiate. Kojas skauda; i kalnus traukimo virvė išjudino iš pečių jūsų rankų raumenis ir sausgysles. Net ir po slidinėjimo pasilinksminimas jums nepadėjo. Tačiau, jeigu jūs esate neblogam fiziniams stovy, viską pamiršite kitą

rai treniruotų slidinėtojų, turinčių Raudonojo Kryžiaus "Advanced First Aid Card". Daugelyje vietų šiai organizacijai priklauso kvalifikuoti gydytojai.

Šios organizacijos akys yra ypatingai nukreiptos į pradedančiuosius. Praėjusį sezoną Mt. Snow slidininkų rezorte pradedantieji slidininkai sudarė 21%, tačiau sužeidimų skaičius jų tarpe siekė 55%.

Bet slidinėjimas nebūtų toks patrauklus, jeigu jis nebūtų pavojingas. Kiekvienais metais tūkstančiai slidinėtojų nuo 4 iki 74 metų amžiaus išmoksta nugaleti kalnus be sužeidimų. Mes kažkodėl mėgstam pastebėti nelaiminguosius ant ramsčių, bet jų tik labai maža dalis, palyginus su likusiais sveikais — vėjo ir saulės nudegintais atleteis. Jiems slidinėjimas, kaip golfas ar šachmatai — vieną kartą išmokus, tampa jų gyvenimo dalimi.

Štai keli patarimai kaulams išgelbėti:

Būk fiziniai pasiruošęs

Pats slidinėjimas jums tuoj primins, kad turite būti geram fiziniams stovy — ko mes visi ir siekiame gyvenime. Savaitgalį slidinėtojas, kiekvieną dieną pa-

rytą po pirmo nusileidimo pakalnėn.

Eikite į slidinėjimo pamokas

Pradedantieji, kurie bandė slidinėti be jokios slidinėjimo pamokos turėjo aukų skaičių — 24 iš 1000. Tie, kurie sugebėjo jau "snow plow" (pirmą pamoką) padaryti, turėjo sužeidimų skaičių mažiau kaip trečdali — nuo 6-8 iš 1000 slidinėtojų. Dr. Garrick įrodinėja, kad tarp slidinėtojų bet kurio amžiaus, sugebančių "stem turn" (dažnai antrą pamoką) turėjo sužeidimų mažiau, kaip 3-4 iš 1000. Ir tarp jų kaulų lūžimų buvo mažiau, kaip 1 iš 1000.

Pamokos jums leis susipažinti su slidinėtojų legenda — "ski instructor". Šis "brave lad", kaip taisyklė, turi Germanic ar Gallic akcentą, gali slidinėti geriau atbulas, negu jūs priekiu ir niekad nesijuokia, kai jūs parpuolęs pradingstat sniege.

Pamokančios knygos gerai, bet jos nepakeis pamokų su geru instruktorium. Net slidinėjimo "seni vilkai" pradeda sezoną su "refresher course".

(Bus daugiau)

ŠVENTARAGIS

Tai naujas VYT. ALANTO istorinis romanas iš Mindaugo laikų. I tomas 408 psl. Kietais viršeliais 6 dol., minkštais — 5 dol. Aplankas dail. T. Valiaus.

Tai knyga, kurią pradėjus skaityti, negalima atsitraukti, kol nebaigiamas paskutinis puslapis.

Paskubėkite įsigyti knygą pas platintojus ar tiesiog Dirvoje.

DIRVA
6907 Superior Ave.
Cleveland, Ohio 44103

Siunčiu dol. ir prašau atsiųsti man V. Alanto romaną Šventaragis I tomą.

Pavardė ir vardas

Adresas

(92-96)

KALĖDINIAI SIUNTINIAI 1972.

Artėjančių Kalėdų švenčių proga siūlome tris specialiai parinktus siuntinius iš tokių daiktų, kurie labiausiai yra reikalingi Lietuvoje ir bus tikrai naudingi Jūsų giminėms.

MISRUS KALĖDINIS 1972.

Vyriškas arba moteriškas labai geros rūšies megztinis, itališkas vyriškas arba moteriškas nailoninis lietpaltis, vilnonės angliškos vyriškai eilutei medžiagos, vilnonė medžiaga sijonui, 3 jardai specialios storos crimplene medžiagos moteriškai eilutei, puikūs vyriški nailono marškiniai arba bliuskutė, 1 dėžė šokoladinių saldainių ir 20 anglišių geriausios rūšies cigarečių. \$125.00.

MOTERIŠKAS KALĖDINIS 1972.

Komplektas moteriškų nailoninių apatinių, arba vilnonių, gėlėta arba su ornamentais vilnonė skarelė, 3 jardai sunkios crimplene medžiagos moteriškai eilutei, gražus moteriškas megstukas, 3 jardai vilnonės apsiaustui medžiagos, crimplene medžiaga suknelei. \$115.00

MAISTO SIUNTINYS 1972.

1/2 sv. arbatos, 1 sv. kakavos, 6 sv. geriausiu baltų miltų, 2 sv. ryžių, 1/4 sv. kvepančių pipirų, 3/4 sv. lapelių, 1/2 sv. geriamo šokolado, 1 dėž. nescafes, 1 1/2 sv. razinkų, 1 1/2 sv maišytų džiovintų vaisių, 1 sv. šokoladinių saldainių. \$35.00.

Taip pat, dedamame į šiuos arba kitus Jūsų rūbų užsakymus dalykus, kurie Lietuvoje yra labai naudingi ir vertingi.

Dirbtinio minkailio paltui viršus \$40.00, nailoninio kailio paltui viršus \$25.00, vyriški arba moteriški nertiniai \$15.00, vilnonės skarelės \$5.00, nailono lietpalčiai \$12.00, nailoniniai marškiniai \$9.00, vilnonės arba nailoninės kojinės \$2.50.

Taip pat priimate užsakymus: automobilių, motociklų, dviračių, televizijos aparatų, šaldytuvų ir t.t.

BALTIC STORES LTD
(Z. JURAS)

421 Hackney Rd., London, E. 2. England.
Telef. 01 739 8734.

Kiekvieno siuntinio pristatymas garantuotas.

AUTOMOTIVE MECHANIC
JOURNEYMAN OR 8 YEARS EXPERIENCE

Experienced in all phases of equipment repair on industrial trucks, mobile cranes and highway tractors.

Apply Employment Office
7 A. M. to 4:30 P. M.

DANA CORPORATION

Midwest Frame Division
Ft. of Great Lake Ave.
ECORSE, MICHIGAN

An Equal Opportunity Employer

KŪRYBA IR MOKSLAS

KO IEŠKOME LIETUVIŲ DAILININKŲ DARBUOSE

Lietuvi, apkabink žemę!... Duokit 10,000 dolerių!...

Tokia tema New Yorko lietuvių dailininkų sąjunga surengė simpoziumą, kuris įvyko š.m. gruodžio 2 d., Kultūros Židinyje. Kalbėjo dr. J. Girnius, A. Pečiūraitė, A. Kašubienė, V. Jonynas ir K. Žoromskis moderuojant New Yorko Lietuvių Dailininkų S-gos pirminkui A. Elskui. Toks mūsų dailininkų bendravimas su lietuvių visuomenė įvyko pirmą kartą ir susilaukė publikos dėmesio.

Dr. J. Girnius savo pranešimą suskirstė į šiuos pagrindinius dailininkų kūriniuose ieškojimus:

1. Dailininkų darbuose ieškoma visko;

2. Dailininkų darbuose reikia ieškoti meno, kiek juose yra kūrybinio elemento ir savitumo;

3. Pagrindiniam momentui spręsti svarbu žmogaus istoriškumas. Tačiau istorija kanonizuojama atskirus kūrėjus. Meno istoriją sudaro visų krypčių menai;

4. Žmogaus istoriškumas išpėja prieš kokią dogmatizmą ir tačiau neraiškia reliatyvizmo. Kalbant apie meną nėra jokių amžinų kanonų, nes viskas kuriama pačių žmonių.

5. Tautiniu atžvilgiu nėra viena meno kryptis neturi pirmenybės prieš kitas, visos turi būti tautiškos.

6. Paprastai tautiškumo ieškoma liaudiškumo, savo krašto ir žmonių vaizdavime. Bet, kaip išlikti tautiškam atsidūrus svetimam krašte? Kur nėra kūrybiškumo, nėra ir tautiškumo.

Neteisu tautą tapatinti tik su praeitimi. Ta pati tauta šiandien jauturtin-gesnė už vakar buvusią. Tautinio savitumo ieškoma liaudies mene ir visur. Tautai priklauso ne vien liaudis, bet ir švie-suomenė. Natūralu atspindėti gimtąjį kraštą, bet netikiai dailė, kuriamai iš atminties. Platesnis žvilgsnis dailės nedusina. Tautos menui priklauso visa kūryba, ne-

EMILIJA ČEKIENĖ

žiūrint kur dailininkams gyvenant įsukurta. Tautos negalima suvesti į vieną išbaigtą visumą. Tautą vedė ne vien Čiurlionis, ne vien Smetona nepriklausomybės laikais, bet visi dailininkai... Ir dabar yra daug tautos pasiekta. Kiek lietuvių menas bus skirtingumo, individualumo, tiek atsiekimų. Tačiau reikia kūrinių vienokio ar kitokiogrįžimo į tautą, sakė jis.

Publika ieško kūryboje grubių gubų, bet nepakanka vien sentimentų, kūrinių turi būti sumeniniu svoriu, nesacharini-niai, nors prekyboj tokie geriau eina. Tas patprie-kaištas yra rašytojams. Bet "best seller" knygos dar nepasako literatūrinės vertės. Tai nėra ilgai išliekanti kūryba, tai tik laikinas publikos skonio patenkinimas. Patriotinė tema pati sunkiausia. Didžioji Mairo-nio kūryba atgimimo laikais dabar taip didingai nebeskambėtų, nes ji buvo anų patriotinių laikų atgimimo kūryba. Pav., skaitai Vytauto Alanto "Amžinasis lietuvis", nepaprasto patriotizmo knygą, jausdamas tuos patriotinius pamokslus ir, kad skaitytojas per daug nenuobodžiautų, įvestas žmonomis pasikaitaliojimas, bet tai toli gražu neprilygsta M. Peč-kauskaitės patriotinei didaktikai. Atsimenu V. Alantas išleido gerą žurnalistinę knygą Lietuvoje, -- baigė žodį dr. J. Girnius.

Dail. A. Kašubienė išsamiai panagrinėjo, ko lietuvių visuomenė dailininkų darbuose ieško, kuo ji sielojasi, ką jiems išmetinėja ir ką užgria.

Dail. V. Jonynas pabrėžė, jog tilto tarp dailininkų ir lietuvių visuomenės nėra. Kur gi tas lietuviškumas? Yra tam tikros lietuvių savybės dvasioje. Kaip išžvelgti? Jūs man visi lietuviškai kalbantieji esat labai reikalingi ir brangūs, aš jaučiuos

tikru lietuviu, bet konfliktas vistiek tarp mūsų yra. Lietuvoj manęs nelaikė lietuvišku, bet kai buvo mano paroda Rygoje, latviai laikė labai lietuvišku. Mes nesam prekybininkai, sakė Jonynas, galim jums darbų padaryti bet tai tik meluosim. Jei lietuvis gerai padaro Napoleoną, nuo to jis nepasidaro prancūzu. Nesiu-žetas, ne iliustracija daro dailininką lietuvišku bet jis pats, jo talentas, kūryba, žvilgis į platų pasaulį. Mes visi išnyksim, kaip dūmas, bet liks lietuvių dailininkų kūrinių ir jie bus pripažinti lietuviškais dailininkais.

Gyvas lietuvis neturi mus prievartauti, nes tai būtų tautinė savižudybė. Apie Čiurlionį savo laiku vienas mūsų dailininkas aiškindamas galerijoje jo kūrinius iš provincijos atvykusiai ekskursijai, aš pats girdėjau, kaip sakė rodydamas į savo galvą, kad Čiurlioniui ratas sukosi galvoj. Bet va, šiandien, kitaip galvojama. Aš labai norėčiau, kad toks ratukas suktųsi mano galvoj. Tik savo individualiu keliu eidami įdėsime savo indėlį lietuvių tautos dvasinį lobyną. Mes negalime būti atsilikę. Lietuvi, apkabink žemę, nepasilik prikibęs prie vieno akmenėlio! Gimtoji žemė mums išslydo iš po kojų, bet mes likom kraujo prigimtimi lietuviai. Jeigu jūs negalite aukščiau pakilti, tai leiskit kitam kilti. Tauta turi gyventi dabartimi ir žvelgti į ateitį, -- baigė žodį dail. V. Jonynas.

A. Pečiūraitė, jaunosios kartos dailininkė, savo trumpame žodyje iš visų išsiskyrė dar nenu-sistovėjusia galvosena, perduodama atskiras mintis, pav.: "Dailininkai yra politinių srovių kaliniai, dailininkai, priklauso kuriai tautai tik per klaidą, konkursai negarbingas dalykas, Čiurlionio darbai tik etnografiniai žemėlapijai ir pan.

Dail. K. Žoromskis, pritardamas Jonynui sakė, jog negalys būti nelie-

Sol, Vidimantas Valatka ir muz. Darius Lapinskas.

V. Noreikos nuotrauka

VIDIMANTO VALATKOS DEBIUTAS CHICAGOJE

A. NAKAS

Jaunimo Centro salėje, lapkr. 25 d. teko išgirsti Kauno muzikinio teatro solistą tenorą Vi-

tuvišku. Konfliktai yra ne vien pas lietuvius, bet ir tarptautiniai. Be konfliktų sustingtų visas. Tačiau V. Jonynas jam atsakė, kad, jei tauta 200 milijonų gyventojų gali daryti konfliktus, tai to negali maža būdama. Kas dideliam dar pakeliama, tas mažam gali būti mirtis.

Po pranešimų savo nuomones reiškė ir publika. Būdingai pasisakė dr. R. Šomkaitė: "Man rodos, kad visuomenė yra pasidariusi labai "fresh". Daugiausia kritikos susilaukia dailė. Kiekvienas neišmanėlis į kūrinių pasižiūri ir išdidžiai kritikuoja. Susirenka prie kavutės ir kalba apie meną, kurio neišmano. Kitaip yra su literatūros kritika. Kad galėtum kritikuoti reikia paskaityti tą knygą, o kai tingi skaityti, tai negali ir kritikuoti nežinodamas, kas parašyta".

Dr. V. Paprockas pabrėžė, jog visuomenė sie-lojasi, kad mūsų dailininkai nekuria lietuviškoms temoms ir priminė, ka lietuvių gydytojų korporacija Fraternitas Lituanica paskyrė 1500 dol. premiją už paskutinių lietuvių tautos tragiškų įvykių atkūrimą dailėje. Tačiau dailininkai pareiškė jog tai jų įželdimas. Duokite 10,000 dol. premiją ir tai mes pirma pažūrėsim, kas sudaro jury komisiją. Doktorai turtin-gi pinigais, o dailininkai dvasia, -- užakcentavo V. Jonynas.

Iš publikos buvo pareikšta, kad dailininkai nenori nieku prisidėti prie Lietuvos reikalų, kad mes visi tam tikrais atvejais turime kartu susiburti, kuo nors prie okupuotos Lietuvos vadavimo prisidėti, kaip pav., doktorai ar kitos organizacijos. Dailininkai kuria ir gyvena tik sau.

Tikėjime, jog šiandien prasidėjęs tilto statymas tarp jų ir visuomenės stiprės ir abi puses vis tvirčiau jungs.

dimantą Valatką, kuris prieš keletą metų atvyko iš Lietuvos ir dabar pas-toviai apsigyveno Kali-fornijoje.

Radijo valandėlės "Margutis" vedėjas Petras Petrutis Chicagoje jau ne pirmą kartą suorganizuoja naujus, originalius, negirdėto pobūdžio koncertus, kuriuos Chicago visuomenė vertina ir gausiai lanko. Ir Valatkos koncertas sutraukė pilną salę klausytojų, kurie su dėmesiu ir pasitenkinimu iš klausė jaunojo solisto dainų recitalį ir nepasigailėjo jam labai šilto įvertinimo, kurio jis savo talentu užsitarnavo.

Vidimantas Valatka dainavimą pamėgo iš mažens ir jo studijoms paskyrė daug energijos ir laiko. Baigęs dainavimo klasę Klaipėdos konservatorijoje, dainavimo studijas tęsė pas dirigentą ir kompozitorių J. Indrą. Dabartiniu metu, gyven-damas Kalifornijoje, balsą lavina pas buv. Metropolitan operos solistą Marsel Singer.

Kauno muzikiniame teatre Valatka atliko pagrindines tenorų partijas operose Gražina, Faustas, Demonas ir kt. Daug koncertavo Lietuvos provincijos miestuose.

Chicago koncertui solistas pasirinko ganapopuliarią programą, susidedančią iš lietuvių kompozitorių aranžuotų liaudies dainų ir populiarių, jau daug kartų girdėtų, arijų iš operų Carmen, Tosca, Traviata ir kitų. Koncerto repertuaras galėjo būti originalesnis. Jei turi gerą receptą, tai dar nereikia, kad turėsi gerą vakariene (M. Forman) ir solistas, neabejotinai, savo repertuare turi vertingesnių kompozicijų. Toks programos pasirinkimas nevisai atitiko mūsų publikos skoni, nes auditorijoje matėsi nemaža muzikų ir šiaip publikos, kuri nepralėdžia geresnių Chicagoje koncertų netik lietuvių tarpe, bet ir vykstančių miesto centre geriausiose koncertinėse salėse, kuriose dalyvauja pa-

saulinio garso menininkai. Koncertantas niekad neturi pamiršti, kad kompoziciją reikia interpretuoti taip, kaip jos dar niekas negirdėjo. Tada iš kyla pagarba menai ir kritika nutyla.

Vidimantas Valatka turi labai malonų, jaugero-kai išlavintą lyrinio pobūdžio tenoro balsą, kuris nuoširdžiausiai skamba vidutiniame registre. Aukštutinio registro gaidos turėtų skambėti aiškiau ir laisviau ir nepaliktų ketvirtinio gaidų skambesio išspūdzio. Šiame registre tikty ir skambesnis forte arba falceto nio pobūdžio šydų dengti garsai. Jaučiama, kad dabartinis balso lavinimas per gerą pedagogą duoda gerų rezultatų. Būtų malonu Valatką dažniau išgirsti Chicagoje ir kituose Amerikos miestuose.

Mes žinome kaip gyvenimo bangos jį mėtė, kol jis po didelių pastangų atsidūrė Amerikoje ir kaip jis pats sako, čiapa-jutęs minties ir veikimo laisvę vėl viską pradeda iš naujo. Iš savo pusės mes jam linkime nepalūžti ir toliau su tokia pat energija siekti savo nuovai-kystės užsibrėžto tikslo -- tapti geru dainininku. Šie jo troškimai jau ir dabar gražiai realizuojasi ir drauge su E. Gibsonu galime jį padrasinti sakydami, kad vėjas ir bangos visada yra patyrusio navigatoriaus pusėje.

WANTED AT ONCE
JOURNEYMEN OR 1ST CLASS
SKILLED
MACHINE BUILDERS
BORING MILL OPERATORS
LATHE HANDS
Must have machine tool experience.
Apply to Personnel Dept.
COLONIAL BROACH & MACHINE CO
21601 Hoover Rd.
Warren, Mich.
313-758-0800 (94-98)

DIE SETTER AND PRESS
MAINTENANCE MAN
Experienced with knowledge of press-
ses to 200 tons.
Only willing and steady man need
apply. See Mr. McKay
THE SUNDAY CO.
277 E. SECOND
ROCHESTER, MICH.
313-651-6035 (94-96)

INDUSTRIAL SPRAY
PAINTER
EXPERIENCED IN WRINGLE AND
HAMMERTONE FINISHES.
REQUIRED FULL TIME!
PLANT LOCATED IN EAST
CLEVELAND.
216-481-8878 (94-98)

"LIETUVOS ATSIMINIMŲ" radijo koncerto programos dalyviai. Iš kairės -- muz. A. Kačanauskas, akt. A. Petrutis, sol. P. Bičkienė, aktorius V. Žukauskas ir sol. Lidas Stukas. Šio koncerto metu buvo atšvėsta ir aktorius Vitalio Žukausko 30 metų scenos darbuotės sukaktis. Koncertui vadovavo pats radijo programų vedėjas prof. Dr. Jokubas J. Stukas. R. Kisieliaus nuotrauka

BALTIMORĖS TAUTININKŲ VEIKLA

Vladas Bačanskas, sukaktuvininkas, ilgametis ALTS-gos Baltimorės skyriaus pirmininkas.

Po vasaros pertraukos antras Baltimorės tautininkų susirinkimas įvyko spalio 22 d. Liet. Sveitainėje. Ilgiau sustota ties skyriaus rudeninio parengimo klausimu. Vicepirmininkui teisininkui V. Laukaičiui pageidaujant, mūsų užsimotos jam surengti pagerbtuvės atidėtos vėlesniam laikui. Jų vieton nutarta suruošti koncertą spalio 28 d. Tačiau paaiškėjo, kad mūsų vakaras būtų per arti Bendruomenės rengiamo lapkričio 4 d. koncerto.

Pirmąsias Vl. Bačanskas pranešė, kad, vengiant nesklandumo su vietinėmis organizacijomis, valdyba nutarė sumažinti koncertą nukelti po N. Metų. Toks trumpas laikas tarp dviejų rengimų galėtų būti pakenkęs ir vieniems ir kitiems.

Savo koncertui kviečiamas Philadelphia's Liet. chorą, vadovaujamą L. Kaulinio. Užtuot dairesi į tolimas, turėtume pirmiausia paremti kaimynystėje esančius dainininkus, parodydami jiems dėmesio ir įvertindami jų pastangas.

Pasvarstyta, ką galėtume surengti ateinančių pavasarį. Sk. par rengimų reikalais susirašinėjęs M. Karaša sakėsi jau turįs numatę kanadiškių dainininkų sambūrį.

Šiame susirinkime sk. valdybos nariai buvo sutarę pasveikinti savo pirmąją jo 60-tojo gimtadienio progą. Sveikai besibaigiant, M. Karaša visų var du sukaktuvininkui iškėlė adresą įmintą puošniame medžio drožinyje. Sustoję, dalyviai sugiedojo "Ilgiausių metų!" Padėkojęs nariams už malonų dėmesį ir išskirtinę dovaną, Vl. Bačanskas pakvietė visus susirinkimo dalyvius į Sveitainės valgomąjį kur pavaikšino šviežių lietuviškų krupnikų. Mat, tą dieną šeštadienį, mokyklos tėvų komitetas, norėdamas pasipiginauti, vietos visuomenei buvo suruošęs pietus. Komiteto šeiminių turėjo pasigaminusios čia visuomet populiarios "virytos". Susistū-

mę vienon vieton valgyklos staliukus, sk. nariai dar ilgai šnekučiavosi, visų nuotaika buvo šventiška pakili.

Tėvų komiteto svečių tarpe vaikinai ir "per pasaulį keliaujant žmogus" -- australietis liet. laikraštlininkas -- Ant. Laukaitis. Dirvoje jis plačiai ir vaizdingai aprašinėja savo įspūdžius. Malonu buvo šia progą suipažinti su darbščiu ir pastabiu plunksnos darbininku.

Kad mūsų spalio 28 d. numatytas koncertas ir buvo atidėtas, tačiau ta diena neliko tuščia. Liet. Sveitainės Kievo kambarėje, papuoštame tautinėmis spalvomis, Vl. Bačanskas suruošė šaunias vaives savo giminėms, klijentams ir jaunystės laikų draugams, atvykusiems iš kitų miestų.

Žmogaus amžius nėra nei jo nuopelnas nei jo yda, o tik nuovalis nepriklausanti, neišvengiamą būtinybę. Apie žmogų, nukeliavusį ilgesnį savo gyvenimo kelio galą, gali daugiausiai pasakyti. Amžiaus sukaktys ir būna progomis pažinti iš arčiau mūsų tarpe labiau išryškėjusius žmones.

Dabartinis Baltimorės Liet. Taut. S-gos pirmąsias Vladas Bačanskas kilęs iš Sungailiškių vienk., Pakruojaus valsč., Šiaulių apskr. Spalio mėnuo jo gyvenime ypatingas: tą mėnesį 26-tą dieną (1912 m.), jis gimęs tą mėnesį atvykęs Amerikon ir čia vėliau tą mėnesį pradėjęs dvejetainį verslą. Šiauliuose lankė gimnaziją ir ten pat atliko karinę tarnybą. Bačanskai, galima sakyti, miškininkų šeima. Jo tėvas buvęs eiguiliu, vyresnysis brolis Juozas taip pat eiguiliavo, nenutolo ir Vladas nuo savo šeimos tradicinės profesijos. 1942 m., Vilniuje išėjęs miškininkų kursus, buvo paskirtas Vilniaus krašte girininku, tačiau dėl karo aplinkybių (saugumam stokos) tarnybos ten atsiskaitė, tarnavo miškininku Pakruojaus urėdijoje.

Vlado šeimą sudaro žmona Bronė, dukterys Julija ir Mil-

da ir sūnus Romas, kuris U.S. karinę prievoles atliko Vietnamė, šiuo metu studijuoja teisę. Vyresnysis sūnus Julius, kuris buvo pasilikęs Lietuvoje, neseniai gautomis žiniomis esąs ne tikėtai miręs.

Abu broliai Bačanskai, su šeima 1944 m. nuo atplūstančių bolševikų pasitraukę Vokietijoje už kitus savo tautiečius ligi karo pabaigos buvo geresnėje padėtyje, nes buvo gavę darbo sau įprastose srityse. Vėliau jie gyveno Schwabish-Gmund pabėgėlių stovykloje, kur Vladas ėjo bloko vyresniojo pareigas. Įstojęs į amerikiečių darbo kuopą, buvo kantonės vedėju.

Į šį kraštą Vl. Bačanskas šeima atvyko 1949 m. Padirbęs fabrikė, 1955 m. pradėjo verstis savarankiškai, pirmiausia įsteigdamas siuntinių agentūrą, o keliais metais vėliau įsigijo svaigųjų gėrų parduotuvę.

Nors savo verslavietėjimo ryto ligi vakaro vėlumas užimtas, nesikrato visuomeninio darbo. Veikėdama Balfe, Liet. Sveitainės b-vėje, šiuo metu yra Baltimorės Liet. Draugijų Tarybos vicep-kas, žinoma, priklauso ir vietos Bendruomenei, kartais ir čia eidamas valdybos nario pareigas. Veikėdama respublikonų tarpe, mėgsta dainuoti, Turėdamas skambų balsą, yra liet. vyrų choro "Dainos" pirmaujančių tenorų tarpe.

Ljeuvoje buvęs Pakruojaus jaunlietuvių sk. pirmininku ir Kapčionų (Pakruojaus valsč.) šaulių būrio vadu. Išimties keiliu, bndamas tik 18-kos metų, priimtas į Lietuvos Tautininkų S-gą. Tarnavo 8-tam pėst. pulke, vėliau buvo III-čios divizijos (Šiauliuose) štabo puskarininku.

Baltimorės Taut. S-gos skyriaui pirmininkauja jau 9 metus. Apskritai, Vl. Bačanskas liet. visuomenės yra mėgiamas, kur tik jis pasimaišo, ten tuoj vaivės ir skamba daina. Vis sušypsena, šiek tiek pašalpia nusišiekęs, visuomet judrus ir skubas. Reikalus greit sprendžia, per daug į juos nesigilindamas. Kartais paskubomis ir šneka. "Aš kaip trakėnas arklys: kai jau pradeda, turi bėgti ir bėgti" -- taip jis kartą aptarė save.

Visi baltimoriškiai Bačanskai vyrai yra tautinės pakraipos. Taut. S-gos Baltimorės skyriaui priklauso ir Vladas sūnus Romas, brolis Juozas ir šiojo sūnus Vytautas. Pastarasis, kaip ir jo dėdė, nestenkinia tik liet. tautininkų būrelio veikla: jis yra Bendruomenės valdyboje, Baltimorės Liet. Taryboje. Priklausdamas amerikiečių antikomunistiniam sąjūdžiui, šiųjų tarpe turi daug kitataučių pažįstamų -- idėjos draugų, negu bet kuris kitas vietos lietuvis veikėjas.

Ypač draugiškus ryšius Vladas ir Vytautas Bačanskai palaiko su vietos estais. Užtat šių atstovai dažnai atsilanko į liet. parengimus.

Spalio 22 d. susirinkime paminėta ir kito nario -- Vinco Gelgudo, kilusio iš Bartninkų, Vilkaviškio apskr. To mėnesio pradžioje jam suėjo 75 metai. Nepaisydamas savo amžiaus, visada stengiasi būti naudingas lietuvių visuomenei. Džiugiai jį dabar, gimtadienio progą, visi sveikino, linkėdami sveikatos ir visokios gerovės.

Dabar dažnai esti, kad įvairios liet. draugijos ar sambūriai turi vadovybes, valdybas, bet trūksta darbininkų, kai reikia ką surengti, kai vykdoma piniginė rinkliava ir kt. V. Gelgudas išsinešioja, įperša pakvietimus ir bilietus į parengimus. Surankioja vietos verslininkų pasiskelbimus programos knygelei, Baltimorės Liet. Draugijų Tarybos kasmet išleidžiama 16-sios Vasario paminėjimo progą. Reta baltimoriečių org-ja išsiverčia be vienokios ar kitokios jo talkos.

Sukaktuvininkas mielai ateina ir mirusiems tautiečiams patarnauti. Atsitinka, kad laidotuvių metu pritrūksta karstnešių ar palydovų į kapines, ypač darbo dienomis. Pastaruoju dešimtmėčiu, jis sakėsi jau apie 70 kartų yra palydėjęs numirusius vienišius, nebaturinčius giminių ir artimųjų, senusius ir naujusius liet. atelivius.

Atsinešęs iš savo archyvelio, sk. raštininkas rodė susirinkusiems 1961 m. vasario mėn. "Margutį" su Virbalio mūrinės tarnautojų nuotrauka. Tarp didelio būrio uniformuotų val-

■ Europos lietuviai

LIUDAS VISMANTAS

ANGLIJOS LIETUVIŲ VEIKLA

Spalio 21 d. Manchesterio Liet. Soc. klube įvyko DBLS (Didžiosios Britanijos Lietuvių Sąjungos) tarybos pasitarimas. Neaprašinėdamas šio suvažiavimo reporteriškai, noriu tik pasiūlyti, kad Anglijos lietuviai yra gerai organizuoti, turinemiai DBLS skyrių ir jų veikla yra gana aktyvi. Tiesa, suvažiavime buvo nusiskusta atšalimu, entuziazmo stoka, tačiau dėl to yra kaltos tremties darbo sąlygos, o ne veikėjai. Centro Valdybos pirm. J. Alkis patikrino, kad jis apklankęs visus skyrius, padaręs juose pranešimus. Tačiau ne jo vieno, o visų lietuvių pareiga bendruomeniškai veikti. Suvažiavimo dalyviai, išdiskutuavę veiklos galimybes, pasiūlė: 1. ruošti Vasario ar Tautos šventės didesniu mastu tik vienoje vietoje, sudaryti iš visos Anglijos inteligentinių pajėgų kolektyvą paskaitininkų, kurie galėtų apklankyti silpnusius skyrius, dažniau skelbti "EL" Centro valdybos veiklos faktus, ateiti į pagalbą silpniesiems skyriams, etc. Meninei veiklai pagyvinti siūlyta, kad Centro valdyba ar jos atstovai surinktų žinias apie meninius vienetus: solistus, vadovus, o tokių suradus, kad juos paremtų idant jie galėtų atlikti programą. Man rodos, būtų ne pro šalį, jei Anglijos lietuviai kvistųsi ir kitų Europos kraštų lietuvių, kad jie nuvyktų į Angliją su paskaitomis ir menine programa.

Tenka pasidžiaugti, kad Anglijos lietuviai gyvai bendradarbiauja su kitų tautų organizacijomis. Jie kartu ruošia demonstracijas prieš okupantus rusus, Tokių demonstracijų yra įvykę daugybėje Anglijos miestų. Bradfordo lietuviai yra įsijungę į pavergtųjų tautų judėjimą ir politinę akciją. Visos Manchesterio lietuvių organizacijos vieningai dalyvauja pavergtųjų tautų komitete, kur jų veikla yra gana aktinga. Ir kitų kolonijū lietuvių šiuo atžvilgiu nėra pasyvūs. Tai naudingas ir efektyvus bendradarbiavimas.

Lindnesni yra spaudos reikalai. "Europos Lietuvis" ir Nidos Knygų Klubas yra DBLS-ai nuostolingi "EL" yra priverstas nuo ateinančių metų pakelti prenumeratą. Anglijos ir kitų Europos kraštų lietuviai teprenumeruoja vos 160 egz. Nidos knygy. Argi Europos lietuviai tokie neturtingi, kad negali sudaryti sąlygų, jog "EL" ir Nida išsilaikytų? Nida, atrodo, daugiausia paremia užjūris. Palaikykime savo spaudą ir knygy kuo kas tik iš kur galime.

"EL" išsiuntinėjo The British League for European Freedom anglų kalba atsišaukimus - lapelius dėl Saugumo konferencijos paruošiamųjų darbų. Tai didžiai naudingas žygis. Tokių atsišaukimų reikėtų ir JAV, ir Kanados spaudai.

• LVS "Ramovės" Manchesterio skyrius š.m. lapkričio 11 d. suruošė Kariuomenės šventės minėjimą. Turiningą paskaitą apie Lietuvos kariuomenę laikė buv. kpt. V. Andruškevičius. Minėjime dalyje dalyvavo V. Barauskaitės vadovaujami jaunieji skaitai. Jie padainavo lietuviškus dainų ir pašoko tautinių šokių. Padėdamas ir patriotinių eilėraščių.

• Coventry DBLS skyrius Kariuomenės šventės minėjimą ruošia lapkričio 25 d.

• Skulptorius Antanas Brazdys, gyv. Anglijoje, lapkričio pabaigoje pasirodys su savo skulptūros kūriniiais Anely Judo galerijoje, Londone. Šiuo metu jo darbai yra išstatyti Sheffielde.

• "EL" 44 nr. informuoja, kad Ugnė Karvelytė, gyv. Prancūzijoje, buvo Lietuvos Rašytojų Sąjungos 10 dienų pakviesta viešnagėn. Ji yra Paryžiaus Gallimardo leidyklos užsienio litera-

dininkų nelengva buvo atpažinti tada dar pusamžį V. Gelgudą. Jau Lietuvoje jis priklausė Tautininkų S-gai ir ne kartą jos suvažiavimuose Kaune atstovavęs savo apylinkę.

S.M.

tūros skyriaus direktorė. Su ja buvusios aptartos lietuvių rašytojų kūrinii vertimo į prancūzų kalbą sąlygos.

Mums įdomu, kodėl Ugnė Karvelytė nesikreipė į LRS pirmininką L. Andriekų? Argi Ugnė Karvelytė vers Cvirkos, Venclovos ir kt. komunistinius raštus ir ugdys komunistinę propagandą Prancūzijoje? Kodėl ji nepasidomi, kas vertingo yra sukurti tremties lietuvių rašytojų? Juk Vinco Ramono "Kryžiai" yra įdomesnis ir vertingesnis romanas, negu kokia komunistinė propaganda.

Pažymėtina, kad Ugnė Karvelytė yra žinomo politinio veikėjo dr. Petro Karvelio dukte. Jos tėvą mes pažįstame kaip kietą antikomunistinį politiką.

• Bradfordo lietuviai, minėdami 25 m. sukaktuves nuo jų apsigyvenimo Bradforde, paruošė ir išleido knygą "Bradfordo ir apylinkės lietuvių veikla". Šią knygą suredagavo A. Bučys, ir J. Kuzmickis. Knygoje bendradarbiauja: A. Bučys, A. Dičpetris, A. Gudas, V. Ignaitis, J. Kuzmickis, E. Navickienė, R. Spalis, J. Traškienė ir A. Traška. Knygą sudaro 82 didelio formato puslapiai. Leidėjas: Bradfordo Lietuvių "Vyties" klubas. Knygoje be istorijos medžiagos gausu ir grožinės literatūros, nes keli knygos autoriai yra rašytojai.

WANTED EXPERIENCED
HYDRAULIC FITTERS
DAY AND NIGHT SHIFTS.
58 HOUR WEEK MINIMUM.
ALL FRINGE BENEFITS.
WELDING, INC.
31720 STEPHENSON HWY
MADISON HEIGHTS, MICH.
(95-5)

WANTED AT ONCE
JOURNEYMAN
OR
1ST CLASS SKILLED
THREAD GRINDERS
ENGINE LATHE HANDS
O.D. GRINDERS
Steady work & fringe benefits.
20TH CENTURY MACHINE CO
18 MILE & MOUND RD.
STERLING HEIGHTS, MICH.
(95-97)

AUTOMATIC COILER
SET-UP MEN
\$4.39 PER HOUR PLUS
Openings on first and second shifts
for applicants experienced in operating
and setting up Torrington Rollers
(No. 0 thru 4). Must be able to grind
arrows, cams and make minor repairs.
Voluntary overtime
Paid Blue Cross-Blue Shield
and Life Insurance
11 Holidays
Liberal Vacation and Pension Plan
PRECISION SPRING CORP.
for interview call:
313-868-8072
between 8:30 A.M. and 4 P.M.
(95-97)

FOURSLIDE SETUP
\$4.39 PER HOUR PLUS
Seeking applicants capable of completely
setting up Torrington Rollers
(No. 0 thru 4). Must be able to grind
arrows, cams and make minor repairs.
Voluntary overtime
Paid Blue Cross-Blue Shield
and Life Insurance
11 Holidays
Liberal Vacation and Pension Plan
PRECISION SPRING CORP.
for interview call:
313-868-8072
between 8:30 A.M. and 4 P.M.
(95-97)

EXPERIENCED
INSPECTOR
FOR
PRECISION AND AIRCRAFT PARTS.
STEADY WORK & FRINGE
BENEFITS
SHIELD TOOL
23261 FENKELL
DETROIT, MICH.
(93-97)

MACHINE
OPERATORS
Experienced in performing set ups
from blue prints.
HORIZONTAL TURRET
LATHE
VERTICAL TURRET LATHE
W&S - AC
2nd shift 3:15 p.m. to 11:45 p.m.
Good Wages and Benefits
THE GORMAN RUPP CO.
305 BOWMAN ST.
MANSFIELD, OHIO 44902
An Equal Opportunity Employer
(92-96)

MACHINISTS
Excellent working conditions
and good rates.
216-464-2313
(92-98)

HEAD NURSE - Mental Health Inpatient
Unit. Full-time, daylight position.
Two years experience as Head Nurse,
three years experience in a psychiatric
setting required. 265-bed community
hospital near Pittsburgh. Send resume to:
Personnel Dept.
HOMESTEAD HOSPITAL
1800 West Street
Homestead, Pa. 15120
(93-94)

CLEVELANDO PARENGIMŲ
KALENDORIUS

GRUODŽIO 17 D. Šv. Kazimiero
litaunistinės mokyklos Kalėdų
Eglutė.

SAUSIO 21 D. Korp. Neo-Lithuania
Clevelando skyriaus metinė
šventė ir Korpi 50 metų
sukakties minėjimas su menine
programa.

SAUSIO 21 D. Prof. dr. Zenono
Ivinskio minėjimas Naujos
parap. salėje II val. tuoj po
lietuviškų pamaldų.

SAUSIO 27 D. 8 val. vakaro
Trečias Ateitininkų Jaunimo
ruošiamas Literatūros Vakaras.
Programoje: Aloyzas Baronas
ir jaunimo pasirodymai.

VASARIO 11 D. Vysk. M. Valančiaus
lituanistinės mokyklos
rengiami pietūs.

VASARIO 11 D. Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo
sukakties minėjimas. Rengia ALT
skyrius.

KOVO 3 D. Čiurlionio Ansamblio
rengiamas Užgavėnių šiu-pinsys.

KOVO 24 D. Kaziuko Mugo
Naujos parapiljos salėje.

BALANDŽIO 1 D. Šv. Kazimiero
lituanistinė mokykla pa-remti pietūs.

BALANDŽIO 29 D. Vysk. M.
Valančiaus lituanistinės mokyklos
tradicinis balius.

• Gyvybės, sveikatos ir pensijų draudimo, o taip pat
akcijų — investavimo (mutual funds)
reikalais kreipkitės į V. Giedraitį, tel.
944-6835.

• Perkant ar parduodant namus,
prašome kreiptis pas Čipkus Realty, 31601
Vine St., Willowick, Ohio 44094.
Tel. 943-0910.

• Apdraudos reikalais geriausius
patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z.
Obelenį tel. 531-2211.

APARTMENTS FOR
RENT

Our Lady of Perpetual Help area. One and two bedroom
apartments. \$125 and up. Well furnished. No
children or pets. 486-0050.
(91-7)

VERTICAL

BORING MILL
OPERATORS
TOP WAGES
AND
BENEFITS

THE AKRON
EQUIPMENT CO.

633 E. Exchange St.
Akron, Ohio
216-762-9361
(93-96)

PUMP HOUSE
OPERATOR

3RD CLASS LICENSE REQUIRED
ROTATING SHIFT.
HIGH HOURLY RATE.
AND MANY FRINGE BENEFITS.
APPLY IN PERSON
UNITED STATES STEEL
CENTRAL FURNACES
2650 Broadway Ave.
Cleveland, Ohio
An Equal Opportunity Employer
(93-98)

SECURITY GUARDS
BOILER OPERATORS

LOW PRESSURE—Licensed. For security
guards. Can be retired. Full and part
time positions available. Complete
uniforms furnished at company expense
in addition to other benefits. Join the nation's third largest
security guard co. Apply in person
Mon. thru Fri. bet. 10 a.m. - 4 p.m.
THE WACKENHUT CORP.
19411 W. McNichols
Detroit, Mich.
313-338-9050
An Equal Opportunity Employer
(93-95)

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄMes prašome Jūsų
surasti tik VIENĄ
skaitytoją!

Naujiems skaitytojams Dirvos metinė
prenumerata pirmaisiais metais \$10.00, studentams,
gyvenantiems prie universitetų — \$6.50.

DIRVA

6907 Superior Ave.
Cleveland, Ohio 44103

Pavardė ir vardas

Adresas

Pavardė ir vardas

Adresas

Užsakytojo pavardė ir vardas

Adresas

P. S. Asmuo, suradęs du naujus prenumeratorius ir atsiuntęs pinigų, gauna dovanų knygą.

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• **Sol, Gina Čapkauskienė**, praeitą penktadienį atskridusi iš Montrealo koncertui į Clevelandą, aplankė Dirvos redakciją, užsiprenumeravo laikraštį ir paliko spaudai paremti auką. Už auką nuoširdžiai dėkojame.

• **Kalėdų eglutė** Clevelando šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos įvyks sekmadienį, gruodžio 17 d. Nauj. parapijos salėje. Ruošiamas vaidinimas mažiesiems žiūrovams skiriamas "Kalėdų senelio žaislų fabrike". Programoje taip pat bus Kalėdų giesmės, kanklių muzika, Kalėdų senelio atsilankymas su dovanomis. Po to bus vaišės.

Kviečiami ne tik mokyklą lankantieji mokiniai bei jų tėveliai ir artimieji, bet ir mažieji sveteliai — būsimieji mokiniai.

Šiuo metu mokyklą lanko 131 mokinys. Kai kurie iš jų kas šeštadienį atvažiuoja iš tolimų Ohio vietų (Aurora Shores, Mentor, Huntsburg, Conneaut, Madison ir kt.). Jiems, gyvenantiems apie 50-60 mylių mokykla

pasiekama. Deja, kai kam iš artimoje kaimynystėje gyvenančių lietuvių vaikų ji "per toli"...

Amerikietės motinos mokosi lietuvių kalbos

Mišrių šeimų motinos amerikietės, atvežusios į lituanistinę mokyklą savo vaikus, pačios pasilieka vienai pamokai mokykloje ir specialioje lietuviškai silpnai mokančių vaikų grupėje mokosi lietuvių kalbos. Pamokas praveda pedagoginių kursų studentė Vilija Nasvytytė, patariama mokytojos Amandos Muliolienės.

Bendrai imant, mokyklos lankymas yra labai geras. Praleidžiamų pamokų skaičius, palyginti, nedidelis. Šiek tiek atitraukia mokinius įvairios šeštadieniais amerikiečių mokyklų vykdomos sporto programos.

Tautinių šokių pamokos lit. mokykloje pradėtos š. m. gruodžio mėn. 9 d. Vadovauja mok. J. Vyšnionis talkininkaujant Henr. Johansonui (abu buvę Čiurlionio ansamblio tautinių šokių grupėje). Veiks 2 grupės. Kanklių orkestras vadovaujamas mok. O. Mikulskienės, daro gerą pažangą. Mokinės rimtai ruošiasi pavasario koncertui, kuris įvyks baigiant mokslo metus. (pk)

• **Adv. J. Smetona** šį penktadienį, gruodžio 15 d., 8:30 v. v. padarys pranešimą lietuvių kalboje "Ką atneš mums Naujieji Metai?"

Pranešimą rengia Lietuvių Konservatorių Klubas įprastoje vietoje — Union Savings banko patalpose, 5106 Wilson Mills Ave. Visi lietuviai maloniai kviečiami atsilankyti.

PARDUODAMAS NAMAS

3 miegamų colonial, valgomasis kambarys, įrengtas rūšys, 2 mašinų šildomas garažas, aptvertas sklypas. Į šiaurę nuo Lake Shore Blvd. Naujosios parapijos ir Holy Cross rajone. Virš 20's. Tel. 481-1325.

LKD Tarybos Konferencija

VLIKo Seimo išvakarėse 1972. XI. 24 Clevelande (Ramada Inn) įvyko Liet. Krikšč. Dem. Sąjungos Tarybos Konferencija, kurioje aptarti svarbesnieji mūsų gyvenimo reikalai. Konferencija buvo kruopščiai parengta: beveik visi pranešimai parengti raštu ir jų kopijos išdalintos konferencijos dalyviams.

Po konferencijos atidarymo malda ir mirusiųjų prisiminimu (kan. V. Zakaruskas) ir Tarybos pirmininko žodžiu (A. Kasulaitis) plačiau nagrinėti ir diskutuoti šie politinės linijos klausimai: a. LKDS ir VLIKas bei CDUCE — ref. P. Vainauskas (pranešimas gautas paštu); b. LKDS ir LB — ref. kan. V. Zakaruskas ir Alg. Pautienis; c. LKDS ir ALT — ref. dr. K. Šidlauskas ir Alg. Pautienis; d. LKDS nusistatymas bendradarbiavimo su kraštu klausimu ir antikomunistinės akcijos klausimas — ref. Pr. Razgaitis. Be to, šalia kitų atstovų dalyvavimo diskusijose, papildomą pranešimą apie VLIK veiklą padarė VLIKo narys A. Razgaitis.

LKDS organizaciniai reikalai

Čia platesnius pranešimus padarė: LKDS CK pirmininkas A. Kasulaitis, A. Tamulionis, H. Idzelis ir kt. Perskaityti paštu gauti pranešimai "Tėvynės Sargo" redaktoriaus dr. J. Jasaičio ir dr. VI. Bubljo. Daug susirūpinimo parodyta Mykolo Krupavičiaus archyvo apsaugojimu. Taip pat tartasi jo raštų išleidimo reikalu. Šiuo metu jau pradėta rengti medžiaga Mykolo Krupavičiaus monografijai. Monografija rašo Petras Maldeikis.

Konferencijai trumpą vizitą padarė VLIKo pirmininkas dr. K. Valiūnas su p.p. Butkais (neseniai iš Lietuvos), lydimi Jono Daugėlos.

LKDS TARYBOS KOMUNIKATAS (santrauka)

1. Taryba pakartotinai pritarė VLIKo pastangoms Lietuvos laisvinimo darbo vadovavime ir išreiškė solidarumą VLIKo vadovybei, išskirtinai pasidžiaugdama VLIKo Valdybos pirmininko dr. Kęstučio J. Valiūno veikla. Taryba griežtai pasisakė prieš kai kurių grupių ir visuomeninių sambūrių trukdančią veiklą, ypač tas pastangas, kurių tikslas pakeisti VLIKo prigimtį.

2. Taryba pakartotinai pritarė ALTos veiklai ir išreiškė solidarumą jos vadovybei. Taryba pageidavo, kad ALTA JAV politinių partijų atžvilgiu laikytųsi lietuvių bendrinius interesus paisančio neutralumo.

3. Taryba pakartotinai išreiškė susirūpinimą JAV LB (vadovybės) pastangomis dubliuoti ALTos veiklą politinėje srityje. Taryba tokias pastangas laiko netikslingomis ir kenkiančiomis tiek pačiai Bendruomenės institucijai, tiek bendram laisvinimo darbui JAV ribose.

4. Bendradarbiavimo klausimu: LKDS TARYBA pakartotinai taria: vienintelis pateisinamas ryšys būdas su paversta Lietuva yra santykiavimas grynai asmeninėje plotmėje.

Sovietinis komunizmas yra didžiausias Lietuvos priešas ir todėl ragina ir kviečia visus lietuvius skelbti komunizmo Lietu-

VLIKo seimo Clevelande proga Vliko pirm. dr. K. Valiūnas aplankė Clevelando miesto merą Ralph J. Perk ir įteikė jam knygą "Guerilla Warfare on the Amber Coast". Nuotraukoje iš kairės: Clevelando miesto viešųjų įmonių direktorius inž. Raimundas Kudukis, Vliko pirm. dr. Kęstutis Valiūnas, Clevelando meras Ralph J. Perk ir Vliko seimui ruošti komiteto pirmininkas Jonas Daugėla, Tibor Gasparik nuotrauka

LIETUVIŠKOJO ŠVIETIMO IR KULTŪROS REIKALAI

Iš JAV LB Tarybos sesijos Clevelande š. m. spalio 28-29 d. (4)

LITUANISTINIŲ MOKYKLŲ REFORMA (Referuoja Pr. Karalius)

Mokyklų reformos reikalingumą iškelia eilė priežasčių:

1) Tolydžio silpnėjantis į mokyklą naujai ateinančių vaikų lietuvių kalbos žodynas, kaip išdava to fakto, kad šeimose vyresniojo amžiaus vaikai, o kartais ir patys tėvai vis daugiau vartoja anglų kalbą.

2) Pastebimas "nubyrėjimas" vyresnio amžiaus mokinių, kuriems nusibosta nuolatinis tų pačių dalykų kartojimas ir gyvenime nereikalingų dalykų kalimas.

3) Vis didėjanti sunkumai gauti naujų mokytojų, kurie būtų pakankamai kvalifikuoti ir pajėgti pertikti šių dienų mokyklų programoje reikalaujamas žinias.

4) Finansinė mokyklų su daug darbo grupių (8 pradžios mokyklos kurso ir 4

aukštesn. mokyklos kurso) išlaikymo našta vis daugiau gula šeimoms ir tėvų komitetams ant pečių.

5) Realūs praktiškojo gyvenimo reikalavimai įtaigoja, kad ne viskas, kas nūdienė lituanistinė mokykloje einama, turi praktišką pritaikymą ir vertę.

Konkretūs pasiūlymai būtų:

a) Atsisakyti ligšiolinės 8 skyrių ir 4 klasių sistemos ir įvesti mokykloje perpus mažesnį darbo grupių skaičių, suskirstant mokinius pagal amžių ir lietuvių kalbos mokėjimo lygį. Turėtų pilnai pakakti 4 grupių pradžios mokyklos kurso ir 2 — aukštesniosios. Mokinių amžiaus grupės galėtų būti:

1 grupė — 6 ir 7 metų (dabartinis I sk. ir II sk.); II grupė — 8 ir 9 metų (dabartinis III ir IV sk.); III grupė — 10 ir 11 metų (dabartinis V ir VI sk.); IV grupė — 12 ir 13 metų (dabartinis VII ir VIII sk.); V grupė — 14 ir 15 metų (dabartinis V ir VI kl.); VI grupė — 16 ir 17 metų (dabartinis VII ir VIII kl.).

Vienoje grupėje mokslas truktų 2 mokslo metus. Tačiau gabesnieji ir stropiau dirbantieji mokiniai galėtų būti keliami į aukštesnes grupes ir neišbuve metų.

Taip reformuotoj sistemoj pasiektume šių rezultatų:

a) Būtų išspręsta mokyklų išlaikymo problema, nes dabar mokamų mokslapinių net su didelėmis lengvatomis gausiom pilnai pakaktų mokykloms išlaikyti be reikalingumo ieškoti lėšų iš kitų šaltinių.

b) Nebūtų sunkumų gauti mokykloms pakankamai patalpų-klasių.

c) Lengviau būtų galima sukomplektuoti mokytojų kadrus.

Pertvarkant pamokų lentelę ir einamųjų dalykų programas, visą dėmesį tektų skirti:

vaikų žodyno ugdymui; išmokymui taisyklingai lietuviškai kalbėti, skaityti ir rašyti; pratinimui ir išmokymui paskaityti ir suprasti jaunuomenei skirtas lietuviškas knygas bei laikraščius; išmokymui kuo daugiau lietuviškų dainų; tautiniam sąmoninimui; bendruomenės nario ug-

dymui; krikščioniškos pasaulėžiūros stiprinimui ugdati jaunosios kartos atsparumą marksistinių idėjų įtakai.

Taupant laiką ir išnaudojant tas trumpas šeštadienio pusdienio valandas, tektų atsisakyti:

a) nebūtinų rašybos mokslui ir kasdieniam vartojimui gramatikos taisyklių ir daugelio mažai vartojamų kalbos formų kalimo (linkniuotės, asmenuotės, kirčiuotės, įvairios dalyvių formos, sintaksės komplikuoti sakiniai ir t.t.);

b) perdidelio rašytojų ir poetų skaičiaus bei jų kūrinių nagrinėjimo;

c) detalių iš Lietuvos gamtos ir geografijos, seniau buvusios aplinkos pažinimo ir t.t.;

d) koncentriškai kelis kartus einamo Lietuvos istorijos kurso, visa ji išdėstant į 3 dalis iš išeinant vyresnėse grupėse — nekartojant kasmet tų pačių dalykų.

Vietoj to:

a) sustiprinti praktiškų kalbos pratybių pamokas;

b) privalomai įvesti dainavimo, tautinio meno, tautinių šokių ir muzikos pamokas (pav., kankliavimą);

c) įvesti tautinio ir bendruomeninio sąmoninimo pamokas, mokinių diskusijas, vaidybos pratimus ir t.t.

Vadovėlių, pratimų bei mokykloms skaitinių autorių turėtų vengti įmantrių, neaiškių ir gyvenime visiškai nereikalingų žodžių, kurie tik apsunkina vaikams skaitymą ir teksto supratimą ir tuo būdu atstumia juos nuo lietuviškos klogos.

Atrodo, kad nebūtų bloga idėja, jeigu tam tikra kalbininkų, pedagogų ir rašytojų komisija nustatytų minimumą kasmet išmoktinių lietuviškų žodžių visoms darbo grupėms. Būtų taip pat gera sistema, jeigu, ruošiant pratimų knygas ir net dalinai vadovėlius bei skaitymo knygeles, autoriai naudotų, kiek tai įmanoma, tik tos komisijos parinktus žodžius. Žodynėliai skirti mokyklos reikalui taip pat turėtų būti taip tvarkyti, kad kiekviena grupė turėtų savo žodynėlio skyrių.

Bendros pastabos: Mokyklos reforma turėsime įvykdyti anksčiau ar vėliau, nes tvirtai laikydami si tradicinės sistemos galėtume likti ir be mokinių ir be mokytojų.

SUPERIOR SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

MOKA AUKŠTAS PALŪKANAS UŽ PADĖTUS INDĖLIUS.

Už paprastus indėlius moka **5%**

Visiems indėliams valdžios apdrauda pakelta iki \$20,000.00.

Teiraukitės bet kuriame SUPERIOR SAVINGS skyriuje dėl taupymo sąlygų ir Jums bus paaiškinta, kokį taupymo būdą pasirinkti, kad gavus didžiausias palūkanas.

SUPERIOR SAVINGS skyriai:

798 EAST 185th STREET
Telephone 481-8552

6712 SUPERIOR AVENUE
Telephone 431-2497

13515 EUCLID AVENUE
At Superior — (Near Rapid)
Telephone 681-8100

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

936 East 185th St. Cleveland, Ohio
Tel. 531-7770

LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA YRA ELEGANTIŠKAI ĮRENGTA, GERAI VĖŠINAMA IR YRA DIDELĖ AIKŠTĖ PASISTATYTI AUTOMOBILIAMS.

Della E. Jakubs ir sūnus William yra licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai. Nelaimės valandoje suteikia rimtą ir simpatingą patarnavimą.

KONKURSAS

1973 metais sukanka 650 metų nuo Vilniaus paskelbimo Lietuvos sostine. Ta proga Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungos centro valdyba skelbia konkursą parašyti istoriniam romanui apie Vilnių ir jo kūrėjus su komentarais.

Geriausio romano autoriui skiriama 1,500 dolerių premija.

Tūkstanties dolerių mėcenatai yra Ona ir Valerijonas Šimkai, o penkių šimtų Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungos centro valdyba.

Sąlygos: Romanas turi būti mašinėlė rašytas su ne mažiau 113,000 žodžių (tai vidutinė 350-ties puslapių knyga). Rankraščiai turi būti pasirašyti slapvardžiu, kuris užrašomas ant pridėamo voko, kuriame įdedamas raštelis su autoriaus tikrąja pavarde, vardu, adresu ir telefono numeriu.

Premijuotiną ir spausdintą romaną jury komisija nustato paprasta balsų dauguma. Dėl nepremijuotino romano spausdinimo bus tariamasi su autoriais atskirai.

Jury komisiją sudaro: Prof. dr. Juozas Jakštas, prof. dr. Justinas Pikūnas, prof. Aldona Augustinavičienė, pedagogė Jūratė Pečiūrienė ir Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungos centro valdybos pirmininkas Kazys Veikutis. Rankraščius siųsti iki 1973 metų spalio mėn. 1 d., adresu: Kazys Veikutis, 8934 Milner St., Detroit, Mich. 48213.

Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungos Centro Valdyba

NEW YORK

GRAZUS KONCERTAS

Dirvos 91 nr. buvo trumpai paminėta apie įvykusį New Yorke Lietuvos kariuomenės atkūrimo minėjimą, kuriame koncertinę dalį atliko pakviesta iš Kanados solistė Gina Čapkauskienė, akompanuojant muz. Prižgintui. Šia proga norėtusi kiek plačiau apsisistoti prie koncertinės dalies išpildymo. Apie pačią solistę ir jos gražų balsą netektų daug kalbėti, nes Amerikos plačioje visuomenėje ji savo gražiomis dainomis koncertuose yra jau pagarsėjusi. Dainos meno žinovai įvairiomis progomis solistę yra labai aukštai įvertinę. Tačiau, kad susidarius tikresnį vaizdą nevisuomet užtenka vien tik spausdoje dedamus atsiliepimus skaityti. Čia tiktų, kas dainos menu įdomaujasi asmeniškai, išgirsti ir balsą ir pamatyti pačią dainininkę scenoje ir tik tuomet galima pajusti, kaip visa tai gražiai-meniškai yra atliekama.

Ta proga labai būtų patartina mūsų lietuviškam jaunimui pasiklausti iškilios solistės Ginos Čapkauskienės dainavimo.

Kalbant apie ankstyvesnius New Yorke Lietuvos kariuomenės atkūrimo minėjimus, kur rengėjai nepatiekdavo platesnės programos, o pasitenkindavo tik trumpu nuolat pasikartojančiu pranešimu apie Lietuvos kariuomenės kūrinius ir jos kovas, dėl to ir lankytojų skaičius gerokai sumažėjo. Tik surengtas š. m. lapkričio mėn. 18 d. minėjimas, dėka solistės Ginos Čapkauskienės atlikto koncerto, praėjo iškilmingoje nuotakoje, susirinkusi visuomenė buvo visu tuo tikrai sužavėta. Ta proga galima drąsiai pasakyti, kad mūsų lietuviškos organizacijos, rengdamos minėjimus ar šiaip iškilmes, pakvietę solistę G. Čapkauskienę atlikti koncertinę dalį, atsilankiusią visuomenę nepalikis apviltas. (gk)

Hot Springs, Ark. 333 Ouachita Ave., Southern Hotel Apt. Miesto centre parduodamas 53 vienetų hotelis, motelių stiliuje. Teisė laikyti restoraną ir alkoholinius gėrimus. Įmokėti \$80,000.00. Pardavimo priežastis savininko mirtis. Naudokitės aukščiausiu pajamų sezonu.

• **Miami Beach** išnuomojami butai ir kambariai nupigintomis kainomis, su visais patogumais, prie pat jūros, Vainų vasarvietėje, 8210 Harding Ave., Miami Beach, Florida. Tel. (305) 864-3586.

WANTED AT ONCE
JOURNEYMEN
PLASTIC MOLD MAKERS
OR
EXPERIENCED MACHINIST
& DIE MAKERS
Must have job shop experience and be able to set up, work from blue prints & close tolerance.
Salary commensurate with experience, excellent company paid benefits.
NORTHERN DIE & MOLD CO.
3804 E. WILDER RD.
BAY CITY, MICH.
517-684-5573 (90-96)

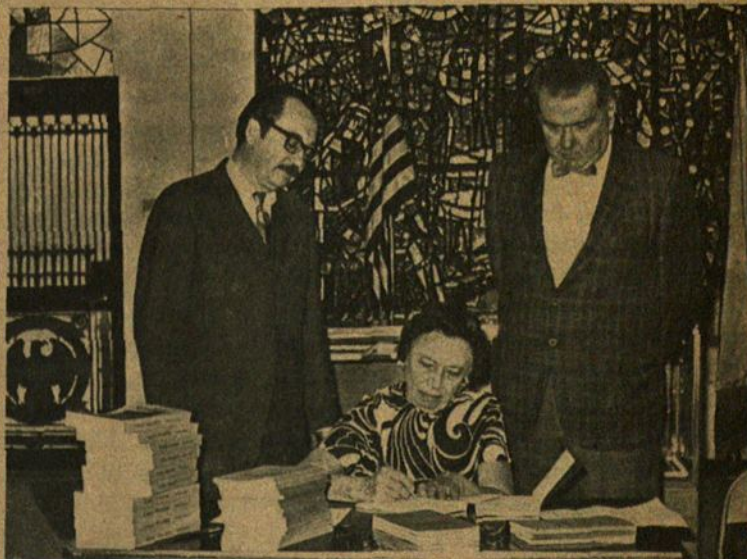
7 DIENOS ČIKAGOJE

VLADAS BŪTENAS

• **DALINANT, PREMIJAS**, galvė būtų pagavoti ir apie premijos davimą drąsiausiam visuomenininkui ar bendrai lietuviui, tragiškoje karo bei pokario epochoje padėjusiam savo tautai bei paskiriems žmonėms išlikti gyvais, atseit, parodysiu tikrą artimo meilę tose akimirkose, kai tai nebuvo gal nei populiariai nei estradiniai garbinga.

Prieš kiek laiko "Kario" žurnale įdomius atsiminimus paskelbė buvęs Lietuvos pasienio policijos tarnautojas Karolis Morkūnas, kaip jis 1940 m. birželio mėn. 15 d., raudonajai armijai okupuojant Lietuvą, padėjo pereiti sieną ir pabėgti į Vokietiją paskutiniam nepriklausomos Lietuvos prezidentui Antanui Smetonai. Po K. Morkūno atsiminimų paskelbimo atsirado visa eilė liudininkų, kurių K. Morkūno faktus bandė neigti, atitaisinėti. Skaitytojus Chicagoje ir kitur nesenai pasiekė "Kario" ž. m. nr. 9, Jame įdėtas ir viešas buv. paskutinio Lietuvos prezidento sūnaus Juliaus Smetonos pareiškimas su faksimile iš ano meto dienoraščio. Dienoraštyje skaitoma: "Kažkaip susidūriau suaplink besisukinėjančiu policininku, kurs buvo labai nustebęs, kad mūsų net "Pono Prezidento" neleidžia. Mano paklaustas, ar jis mus galėtų praveisti kitukeliu, atsakė, kad tai esą vieni niekai..." Toliau savo pareiškime J. Smetona daro išvadą: "Netikėtai susitiko draugo tvirtumas ir drąsa išgelbėjo mano a.a. tėvą nuo Latvijos ir Estijos prezidentų likimo, Karolio Morkūno nelauktas atsiradimas prie tilto pertvaros Kybartuose pakeitė normalią įvykių eigą ir vilties šviesa nužymėjo mūsų tada taip tamsų kelią". Tokia istorinė tiesa skelbia buv. paskutinio nepriklausomos Lietuvos prezidento sūnus. Jei būtų kokia premija apdovanotas drąsiausias karo ir pokario epochos, lietuvis, tokiai premijai kandidatu siūlyčiau Karolį Morkūną, nes jis, kaip dokumentų šviesa dabar įrodo, išgelbėjo gal net iš mirties paskutinio nepriklausomos Lietuvos prezidento gyvybę pačiu tragiškiausiu laiku.

• **RUOŠIANTIS** rašyti šią apžvalgą, prie durų suskambėjo skambutis. Įėjo pagyvenusi moteris, Balfo vajaus aukų rinkėja. Sakėsi, kad tai paskutinis kėmas, nes vajaus laikas jau baigiasi ir jai, kaip ir kitiems rinkėjams, reikia atsiskaityti su vajaus komiteto. Pasidžiaugė, kad visi žmonės, kuriuos ji aplankė, neatsisakė atiduoti auką Balfui. Balfas šiandien tebėra gyvas ir kartu yra liudininkas tos epochos kuri prasidėjo Lietuvai netekus nepriklausomybės ir į užsienį pasitraukus jos prezidentui. Jo vardas lietuviuose per ilgą epochą tiek išpildytas, kad žmo-

M. Bačiūnienė įteikia Balzeko muziejui velionies Juozo Bačiūno išleistas knygas. Nuotraukoje iš kairės: S. Balzekas, muziejaus pirmininkas, M. Bačiūnienė ir K. Baltramaitis, muziejaus archyvo direktorius.

nės puikiai žino Balfo reikšmę, jo dabartinius uždavinius, kurie labiausiai nukrypę į okup. Lietuvą bei Sibirą. Todėl nenustembam, kad vien Chicagoje Balfo rudeninių vaju metu surinkama per 20,000 dol. Atidavus savąją auką, mieloji rinkėja paliko ir dovaną -- tvarkingai paruoštą sąrašą visų žmonių, kurie aukoję praėjusių metų Balfo vajuje. Sąraše ne šimtai, bet gal visa tūkstantinė pavardžių. Biznierių, daktarų, kunigų ir visi geros valios lietuviai. Išvedant vidurkį atrodo, kad aukos vidurkis daugumoje 5 dol. Nors yra žymiai didesnių aukų, o ypač gausus skaičius dešimtininkų. Kai kurios pavardės ner nustebina. Štai vienas garbus lietuviškos šventovės pamokslininkas kiek gražių žodžių yra prisakęs iš sąkyklos apie Lietuvos partizanus bei tautos kankinius, apie artimo meilę, kiek virkdes žmones savąja gražbilyste. Įdomu, kiek jis aukoję Balfui, kuris kartais efektingai paremia žuvusiųjų partizanų šeimas Lietuvoje. Taip, anas aukoję tris dolerius, kai darbininko aukos vidurkis siekia penkinę. Žinoma, gal dėlto, kad kunigų algos labai kuklios... Tuo tarpu kai prel. Jūro, kun. J. Prunskio, a.a. kun. B. Suginto ir kitų dvasiškų tūkstantinės, paaukotos įvairiems lietuviškiems reikalams, ne vieną malonią šildo.

• **M. BAČIŪNIENĖ**, buv. PLB pirmininko Juozo Bačiūno našlė, dabar gyvenanti Chicagoje, neseniai lankėsi Balzeko Lietuvių Kultūros muziejuje ir muziejui padovavo eilę Juozo Bačiūno parašytų ar išleistų knygų. Kaip žinia, velionis J. Bačiūnas per savo ilgą gyvenimą ne tik kad pats nemažai rašė, bet taip pat buvo mecenatas ir visos eilės veiklų. Dabar jo parašytos ar išleistos knygos pagarbiai stovės muziejuje ir bus matomos šim-

tams muziejaus lankytojų. Įdomu pastebėti, kad Balzeko Lietuvių muziejus, apie kurį ypač dažnai rašo amerikiečių spauda, vis labiau plečiasi.

• **ŠALIA** įvairių naujųjų ateivių įsteigtų klubų Chicagoje, gyvą veiklą ypač kultūriniuose dirvonuose yra išvystęs Chicago Anglijos lietuvių klubas, kuriam pirmininkauja šiuo metu A. Lakas. Šis klubas 1969 m. rudenį iš Anglijos Chicago buvo atsikviets poetą Vladą Šlaitą ir rašyt. J. Gaillį (turėjo taip pat atvykti ir rašytojai F. Neveravičius bei K. Barėnas), kur jie atliko programą grandioziniam literatūros vakarui. Šio gruodžio 2-10 d.d. to paties klubo vadovybė Čiurlionio galerijoje surengė Anglijoje gyvenančių gyvenusiu dailininkų parodą, kurioje kūrinius išstatė šie dailininkai: G. Grigaravičiūtė, P. Bugailiškis, M. B. Stankūnienė, A. Petrikonis ir V. Jokūbaitis. Paroda iš anksto buvo gerai išreklamuota ir todėl į jos atidarymą suplaukė tikrai stebėtinai būrys žmonių -- per keturis klubas. Pirmąjį vakarą buvo parduota apie 20 paveikslų, kurių kainos neaukštos. Tokie kultūriniai užmojai, kuriuos atlieka Chicago Anglijos lietuvių klubas, labai sveikintini. Bet ateityje veiklus klubo valdybos nariai, ruošdami panašius renginius, turėtų pasikviesti į talką ir specialistus. Kad ir rengiant čia minimą parodą, turėjo būti sudaryta žinovų komisija, kuri pristatytų paveikslus būtų gerokai atsiųjusį ir to išdavoje paroda būtų buvusi vientisesnė bei įspodingesnė. Esmėje ko galima tikėtis iš tokių parodų, išskyrus vieną kitą savitą veidą, pasako parodos kataloge atspausdinti įžangos žodžiai: "Kada Lietuvos okupantas - užgrobikas baigia išnaikinti gimtojo krašto vertybes... tai tremties dailininkai gimtojo krašto grožį įamžina teptuku drobėje..."

Balzeko lietuvių kultūros muziejuje Chicagoje lapkričio 19 d. buvo paminėta Lietuvos kariuomenės atkūrimo sukaktis, kurioje pagrindinę paskaitą skaitė plk. K. Ališauskas ir trumpus žodžius tarė plk. J. Švedas, kpt. A. Juškevičius, V. Išganaitis, J. Kaunas ir kt. Visiems atsilankiusiems padėjo muziejaus pirmininkas S. Balzekas, ir. Uždaromąjį žodį tarė K. Petrauskas. Nuotraukoje minėjimo dalyviai, J. Kasakačio nuotrauka

A. A.

KUN. ROMUI KASPONIUI

tragiškai mirus, jo motiną ANTANINĄ, seseris VIDĄ ir LIVIJĄ, brolius JUOZĄ ir VIRGILIJŲ ir jų artimuosius, širdingai užjaučiame ir skaudų liūdėsį drauge išgyvename

Vita ir Algis
Andrašiūnai

Hugo ir Ramutė-Banaitytė
Hennings

Daiva ir Sigitas
Banaičiai

Pranas Ambrazevičius

Mūsų artimuosius

STASIUS ŠIMOLIŪNUS

ir šeimą, nepamirštamai seseriai ir svaimei BRONEI JANUŠKEVIČIŪTEI Lietuvoje mirus, nuoširdžiai užjaučiame, kartu liūdime ir skausmu dalinamės

Algirdas ir Herta
Joniai-Januškevičiai

Mylimai sesutei Lietuvoje mirus,

STASEI ŠIMOLIŪNIENEI

ir jos šeimai, reiškiamo nuoširdžiausią užuojautą

Ada Antanas Petrauskai
Aldona Robertas Tamulioniai

A. A.

KUNIGUI ROMUI KASPONIUI

automobilio nelaimėje žuvus, jo mylimai motinai, seserims, broliams ir kitiems artimiesiems gilią užuojautą reiškia

Ramiojo Vandenyno Rajono
Skautai ir Skautės

Lietuvos kariuomenės generalinio štabo majorui

MYKOLUI GECEVIČIUI,

jo mylimai žmonai mirus, reiškiamo gilią užuojautą

Kazys Budrys
ir šeima